

Tring FK2

Uputstvo za upotrebu

TRING
COMPLETE ENGINEERING

Lejlekuša bb

75320 Gračanica, Bosna i Hercegovina

Tel: +387 35 700 200

Fax: +387 35 700 201

Mail: podrska@kase.ba

Web: www.kase.ba

SADRŽAJ

1	UVOD	3
1.1	UPUTSTVO ZA KORIŠTENJE SKRAĆENICA:	3
1.2	SIGURAN RAD SA EFK I ZAŠTITA OKOLINE	4
1.2.1	INSTRUKCIJE ZA SIGURAN RAD	4
1.2.2	ZAŠTITA OKOLINE	4
2	OSNOVNE FUNKCIONALNE MOGUĆNOSTI	5
2.1	PUŠTANJE U RAD	7
2.2	ODRŽAVANJE	7
3	KONSTRUKCIJA KASE	8
3.1	INDIKATORI NA EFK	9
3.2	ŠEMA POVEZIVANJA FK2 SA BAR KOD ČITAČEM	9
3.3	TASTATURA	10
3.3.1	OSNOVNE KARAKTERISTIKE ALFANUMERIČKE TASTATURE	10
3.3.2	OSNOVNE KARAKTERISTIKE FUNKCIJSKIH TIPKI	11
3.4	DISPLEJ	14
3.5	ŠTAMPAČ	14
3.5.1	QR KOD NA RAČUNU	15
3.5.2	RAD SA ŠTAMPAČEM	15
3.6	MEMORIJA	15
3.7	ENERGONEZAVISNA MEMORIJA	16
3.7.1	FISKALNA MEMORIJA	16
3.8	ELEKTRONSKA KNJIŽICA (EEPROM)	17
3.9	ELEKTRONSKI ŽURNAL	17
3.10	LADICA ZA NOVAC	17
3.11	INTERFEJS	17
4	OSNOVNE EDITORSKE FUNKCIJE	18
4.1	EDITOR KOLIČINA I SUMA	18
4.2	EDITOR NUMERIČKIH NIZOVA	19
4.3	EDITOR SIMBOLIČKIH NIZOVA	19
4.3.1	REDOSLIJED KARAKTERA NA NUMERIČKOJ TASTATURI	20
4.4	PRETRAŽIVANJE BAZE ARTIKALA	20
5	GLAVNI MENI RADNIH REŽIMA	21
6	REŽIM SAT	21
6.1	LJETNO/ZIMSKO RAČUNANJE VREMENA	22
7	REŽIM PROGRAMIRANJE	23

7.1	PROGRAMIRANJE PODATAKA O KLIJENTIMA	23
7.2	PROGRAMIRANJE PORESKIH STOPA	24
7.3	PROGRAMIRANJE ARTIKALA	25
7.4	PROGRAMIRANJE KASIRA.....	26
7.5	VEZA SA RAČUNAROM (VEZA SA PC)	27
7.6	PODEŠAVANJE PARAMETARA	27
7.7	SERVISNI TESTOVI	28
7.8	SERVISIRANJE	28
8	REŽIM PRODAJA	30
8.1.1	KOREKCIJA UNOSA PODATKA U PRODAJI	31
8.1.2	FUNKCIJA STORNIRANJE	31
8.1.3	FUNKCIJA MEĐUTOTAL	32
8.1.4	IZDAVANJE RAČUNA GOTOVINSKIM PLAĆANJEM	33
8.1.5	IZDAVANJE RAČUNA ČEKOM	33
8.1.6	IZDAVANJE RAČUNA KARTICOM	34
8.1.7	REKLAMIRANJE FISKALNOG RAČUNA.....	34
8.1.8	POPUST I UVEĆANJE CIJENE (RABAT I MARŽA).....	34
8.1.9	SLUŽBENI DEPOZIT UNOS ILI IZNOS GOTOVINE U KASU	35
9	MENI FISKALNI IZVJEŠTAJI	35
9.1.1	DNEVNI IZVJEŠTAJ.....	35
9.1.2	PRESJEK STANJA	37
9.1.3	PERIODIČNI IZVJEŠTAJ	39
9.2	MENI NEFISKALNI IZVJEŠTAJI	41
9.3	DUPLIKATI.....	43
10	PORUKE O GREŠKAMA	45
11	RAD SA TERMINALOM	45
11.1	BLOKIRANJE RADA FISKALNOG UREĐAJA.....	46
11.2	IZDVOJENI ZAKONSKI ČLANOVI	48
12	PRILOG 1 (GREŠKE)	50
13	PAPIR	52
14	ODRŽAVANJE I ČIŠĆENJE.....	54
15	PREGLED OPŠTIH KARAKTERISTIKA	55

1 UVOD

Ovo uputstvo sadrži informacije za rad sa elektronskom fiskalnom kasom **Tring FK2**. Prikazane su funkcionalne mogućnosti kase i metode njihovog korištenja.

Prema svojim funkcionalnim mogućnostima i organizaciji, kasa odgovara zahtjevima za evidentiranje prometa pri prodaji roba i usluga, tj. obezbjeđuje potpuno evidentiranje rada objekta što je namijenjeno njegovom vlasniku kao i poreskim vlastima.

1.1 UPUTSTVO ZA KORIŠTENJE SKRAĆENICA:

Skraćenice	Puni naziv
EFK	Elektronska registar kasa sa fiskalnom memorijom
FU	Fiskalni uređaj
FM	Fiskalna memorija
PU	Porezna uprava
EŽ	Elektronski žurnal
MD5	Digitalni potpis
FR	Fiskalni račun
RR	Reklamirani račun
DI	Dnevni izvještaj
NiMH	Nikal-metal hidridna baterija

1.2 SIGURAN RAD SA EFK I ZAŠTITA OKOLINE

1.2.1 INSTRUKCIJE ZA SIGURAN RAD

Da bi rad sa EFK bio pouzdan sljedeći uslovi moraju biti ispunjeni:

Ne instalirajte kasu blizu protočne vode; ne perite je sa vodom i tečnostima!

- Ne instalirajte kasu na nestabilne i vibrirajuće površine da bi ste spriječili pad uređaja!
- Zaštitite kasu od udaraca, jakog drmusanja i mehaničkih oštećenja!
- Mjesto instalisanja kase ne smije biti izloženo direktno izvoru toplote.
- Ne manipulišite unutar kase sa metalnim objektima i alatima kada je uređaj uključen na napajanje da bi ste spriječili strujni šok!
- Napajanje mora biti 220 (+20, - 10) V, 50 Hz iz mrežnog adaptera, koji se nalazi u ispručenom pakovanju kase. Proizvođač neće biti odgovoran za korektan i siguran rad sa kasom u slučaju ako je iskorišten neki drugi mrežni adapter a koji nije preporučen od strane proizvođača
- Površine oko printera i tastature moraju se redovno čistiti od prašine, dijelova papira i drugih stvari sa mekanom četkom
- Čišćenje uređaja se mora vršiti pri isključenom napajanju istog; ne upotrebljavajte hemijski agresivne agense
- Uređaj smije otvoriti i popravljati samo ovlašteni serviser sa kojim ste sklopili ugovor o servisiranju
- Odspojite kasu sa mreže i pošaljite ovlaštenom serviseru u slučaju da je posuta sa nekom tečnošću, oštećena ili radi nekorektno!
- Rad sa kasom se može nastaviti tek poslije izvršene popravke!
- Kada je kasa isključena, garantuje se funkcionisanje sata i čuvanje informacija najmanje 3 mjeseca ,što je obezbjeđeno sa NiMH baterijom 3.0V 225mAh

1.2.2 ZAŠTITA OKOLINE

Zabranjeno je bacanje neupotrebljivih kasa u kantu za otpadke!

Kontaktirajte svog ovlaštenog serviseru radi vraćanja neispravnih fiskalnih registar kasa!

2 OSNOVNE FUNKCIONALNE MOGUĆNOSTI

Kasa ima 7 osnovnih radnih menija koji se biraju iz glavnog menija:

0.	Meni Prodaje (evidentiranje prodaje)	PRODAJA
1.	Meni Fiskalni izvještaji(Presjek stanja, DI,Periodično izvješće)	FISKALNI IZVJEŠTAJI
2.	Meni Nefiskalni izvještaji (Izvjestaj artikala,kasira)	NEFISKALNI IZVJEŠTAJI
3.	Meni Duplikati (Duplikati FR,RR,DI)	DUPLIKATI
4.	Meni Prijenos podataka na server PU	PRIJENOS PODATAKA
5.	Režim Programiranje (parametri kase)	PROGRAMIRANJE
6.	Meni SAT (podešavanje datuma i sata)	26.03.2022 11:12

Kasa posjeduje:

- energonezavisnu fiskalnu memoriju za čuvanje obavljenog prometa po 5 poreskih stopa i ukupni promet za 2000 dnevnih izvještaja i višekratno upisivanje svih podešavanja kase (reklamirani promet, artikli, logo, te 80 servisa, 50 reseta i 30 promjena poreskih stopa, broj posljednjeg fiskalnog računa). **Kada se dosegne maksimalan broj bilo koje od ovih promjena, broj promjena poreznih stopa, servisa,reseta ili dnevnih izvještaja kasa će se blokirati za dalju prodaju, ali će omogućiti štampanje izvještaja i prenos podataka. Potrebno je promijeniti fiskalnu memoriju. Kasa generiše vizuelno upozorenje kada je broj Dnevnih izvještaja veći od 1950 , servisa od 70, reseta od 45 i promjena poreskih stopa od 25. Upozorenje se štampa prije štampe svakog sledećeg Dnevni izvještaja**
- ugrađeni sat/kalendar sa akumulatorskom baterijom
- termošampač **SEIKO LTPZ245U-C384-E** koji štampa u redu po 32 karaktera
- dva dvoredna 16-poziciona alfanumerička indikaciona displeja – za kasira i za kupca
- tastaturu od 71 tastera (42 brze tipke, 10 numeričkih i 19 funkcionalnih)
- elektronski žurnal sposoban pohraniti minimalno 500 000 računa (8GB ili više)
- terminal sa integrisanim krypto modulom koji može raditi sa 2G, 3G i 4G mrežom

EFK čuva podatke u operativnoj memoriji najmanje 3 mjeseca poslije isključenja napona napajanja što obezbeđuje RTC baterija.

EFK može da radi sa:

- barkod skenerom podešenom u režimu RS232, format EAN13 i EAN8”
- režim čitanja i unosa podešavanja preko *USB 2.0 interfejsa
- režim čitanja žurnala sa računara preko *USB 2.0 interfejsa
- režim čitanja fiskalne memorije sa računara preko *USB 2.0 interfejsa
- USB mikro port

EFK može da evidentira prodaje po:

- 3900 artikala sa programiranom cijenom
- 5 poreskih stopa sa raspodjelom prometa u njima
- 2000 kupaca

EFK može da radi sa:

- 10 kasira koji dobijaju dozvolu za rad pomoću individualnih lozinki
- programiranim cijenama u diapazonima 0,00 – 42.949.672,95 (rad sa decimalnim brojevima sa tačnošću 2 znaka poslije decimale)

Napomena: Kasa dopušta evidentiranje suma za ukupno 10 cifara u isječcima i dnevnim i ostalim izvještajima u dijapazonu od 0,00 – 42.949.672,95.

- unesenim količinama u dijapazonu 0,001 – 4.294.967,295 (rad sa decimalnim brojevima sa tačnošću 3 znaka poslije decimale)
- Četiri vrste plaćanja : GOTOVINA, ČEK, KARTICA i VIRMAN

EFK može da štampa:

- račun na traku računa
- EFK može da vrši storniranje artikala sve dok račun ne bude završen.
- EFK može da poništi cijeli račun u jednom koraku
- EFK može da registruje reklamacije (storno račune)
- EFK može da štampa QR kod za čitanje podataka sa računa

EFK može da sastavlja sljedeće izvještaje:

- dnevni finansijski izvještaj (X-report);
- presjek stanja (Z-report)
- periodične izvještaje fiskalne memorije u zadatom periodu (od datuma do datuma i od broja do broja izvještaja);
- izvještaje po artiklima;

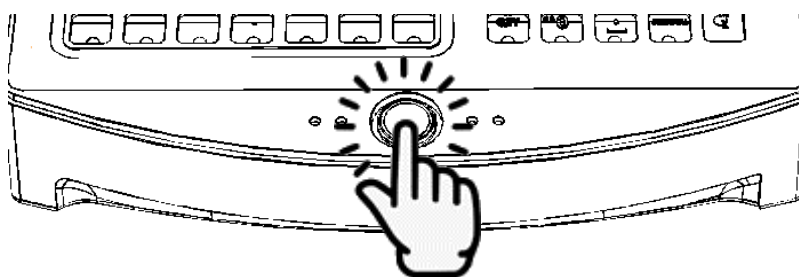
U EFK se može naknadno programirati:

- veličina slova u nazivu stavki (velika ili mala slova)
- tekst hedera/zaglavljja (do 5 redova) u gornjem dijelu isječka
- tekst futera/podnožja (do 2 reda) u donjem dijelu isječka
- Korisnički logo na kraju računa
- Boldiranje dijela ili cjelokupnog zaglavljja

EFK posjeduje elektronsku knjižicu/žurnal u koju se bilježe obavljene prodaje za dan, obima do 250 000 zapisa. Ona se koristi i za vraćanje podataka usljed havarijskog brisanja memorije.

2.1 PUŠTANJE U RAD

Uzmemo mrežni adapter 220V iz kompleta uređaja i odgovarajući konektor (izgleda kao cjevčica) stavimo u za to predviđeno mjesto, u muški konektor sa natpisom **12V**, koji se nalazi sa zadnje strane kase. Stavite mrežni adapter u mrežu 220V i uključite uređaj na tipku prikazanu na slici.

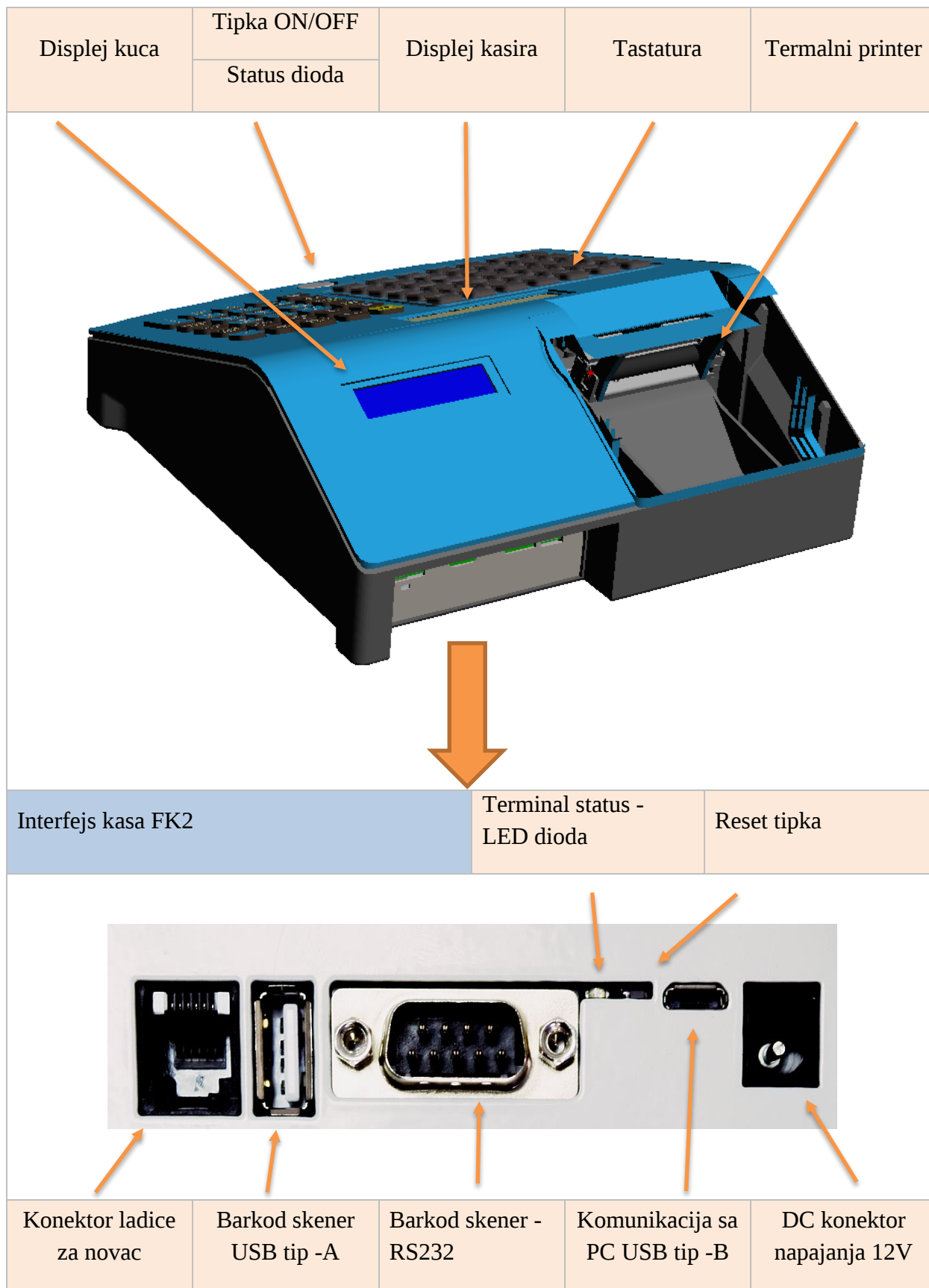
Slika: Tipka za uključivanje uređaja

Kasa par sekundi prikazuje natpis **TRING FK2**, gdje se vrši samotestiranje operativne, fiskalne i programske memorije i ostalih dijelova uređaja ako nisu ispravne blokira se dalji rad, a zatim ulazi u glavni meni i pokazuje natpis **PRODAJA**.

2.2 ODRŽAVANJE

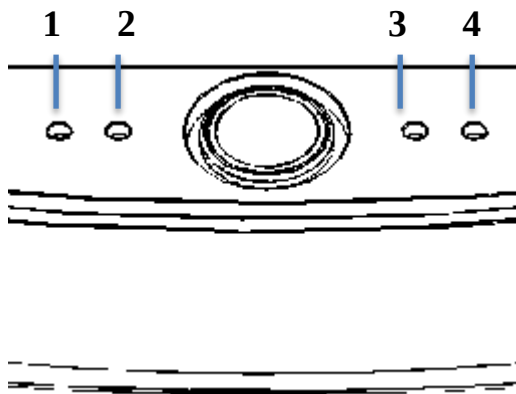
Fiskalni uređaj nije neophodno svakodnevno brisati i čistiti. Periodično, u cilju održavanja higijeskih radnih uslova, potrebno ga je mekom platnenom krpom prebrisati. Krpu navlažiti neutralnim sredstvima za pranje. Izbjegavati deterdžente, razrjeđivače i sprejeve.

3 KONSTRUKCIJA KASE

3.1 INDIKATORI NA EFK

Na kasi FK2 imamo četiri LED indikatora, smještene u podnožju kase ispod tastature.

- 1 – Status OK
- 2 – Blink (papir), upaljena kritična greška
- 3 – Početak prenosa na server PU
- 4 – Blink u slučaju greške prenosa podataka na server PU

3.2 ŠEMA POVEZIVANJA FK2 SA BAR KOD ČITAČEM

Pin	RS-232 FK2	RJ-50 BAR KOD
1		RESERVED
2		POWER
3	GO TO PIN 5	GROUND
4	GO TO PIN 2	TXD
5	GO TO PIN 3	RXD
6	GO TO PIN 8	RTS
7	GO TO PIN 7	CTS
8		RESERVED
9		EAS
10		EAS

Šema povezivanja fiskalnog uređaja sa bar kod čitačem

3.3 TASTATURA

Izgled tastature za kasu TRING FK2 su prikazani na slici ispod. FK2 fiskalni uređaji primaju komande od operatera preko tastature.

Slika: Izgled tastature za Tring FK2

3.3.1 OSNOVNE KARAKTERISTIKE ALFANUMERIČKE TASTATURE

Na tastaturi za FK2 višestrukim pristiskom na tipku pravo upisa imaju naizmjenični znaci, slova ili brojevi. Svaki taster je posebno definisan i u kombinaciji sa tipkom SHIFT ima tastaturnu prečicu.

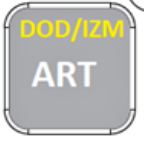
		TIPKA 1	Brojna vrijednost jedan (1), slovne R, S i T
		Znakovi	uzvičnika (!), i upitnika (?)
		SHIFT	Prečica za grupe artikala
		TIPKA 2	Brojna vrijednost dva (2), slovne U, V i W
		Znakovi	Dvotačke (:), i tačka-zarez (;)
		SHIFT	Prečica za duplikat Dnevnog izvještaja
		TIPKA 3	Brojna vrijednost tri (3), slovne X,Y,Z i Ž
		Znakovi	Znak broja (#) i and (&)
		SHIFT	Prečica za Izvještaj po grupama
		TIPKA 4	Brojna vrijednost četiri (4), slovne I, J i K

		Znakovi	Znak manje od (<) i veće od (>)
		SHIFT	Prečica za Podgrupe
		TIPKA 5	Brojna vrijednost pet (5), slovne L, M i N
		Znakovi	Zvezdica (*) i kosa crta (/)
		SHIFT	Prečica za Duplikat presjeka stanja
		TIPKA 6	Brojna vrijednost šest (6), slovne O, P i Q
		Znakovi	Jednako (=) i procenat (%)
		SHIFT	Prečica za Izvještaj artikala prema podgrupama
		TIPKA 7	Brojna vrijednost sedam (7), slovne A, B, C, Č i Ć
		Znakovi	Zarez (,) i znaci navoda („“)
		SHIFT	
		TIPKA 8	Brojna vrijednost osam (8), slovne D, Đ, E i F
		Znakovi	Otvorena zagrada „ (“ i zatvorena zagrada „) “
		SHIFT	Prečica za Periodični izvještaj po datumu
		TIPKA 9	Brojna vrijednost devet (9), slovne G, H i J
		Znakovi	Plus (+) i minus (-)
		SHIFT	Prečica za Izvještaj prema pravnim licima
		TIPKA 0	Brojna vrijednost nula (0)
		Znakovi	Novčani znakovi EUR (€) i dolar (\$)
		SHIFT	Prečica za definisanje poreznih stopa
		TIPKA .	Decimalni zarez (.)
		Znakovi	Razmak (SPACE)
		SHIFT	Prečica za Duplikat periodičnog izvještaja

3.3.2 OSNOVNE KARAKTERISTIKE FUNKCIJSKIH TIPKI

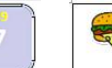
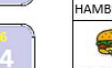
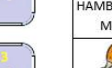
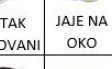
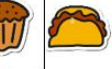
Neki od tipki imaju više funkcija, koje se pozivaju u kombinaciji sa tipkom SHIFT u tabeli je prikazane njihove funkcije i izgled.

	Tipka SHIFT: Mijenja funkciju višefunkcijskih tipki.		Tipka FEED: Tipka za povlačenje papira nakon umetanja papira vrši se poravnavanje.
	Tipka MODE: Promjena režima unosa slova, brojeva i specijanih znakova abc,ABC , 123,!@#		Tipka PRIJEN.: Funkcija prenosa podatka prema serveru Porezne uprave.
	Tipka C: Brisanje jednog po jednog karaktera ili u kombinaciji sa tipkom SHIFT vraća se u prethodni MENI. 2 x C otiskamo za odjavu Kasir 1 iz glavnog menija.		Tipke Navi: U glavnom meniju funkcija kao navigacijske tipke i u prodaji za kretanje u artiklima i kupcima U meniju Prodaja -% i +% koristi se za rabat /nadoplata za stavku. Funkcija unosa službenog depozita ili iznosa službenog depozita
	Tipka izvještaj X: Presjek stanja u kombinaciji sa SHIFT štampano Dnevni izvještaj.		Tipka IZV. ART: Štampano izvještaja artikala sa ili bez poništenja. U kombinaciji sa tipkom SHIFT štampa se izvještaj kasira.
	Tipka ART: Funkcija pretrage i prodaje artikala . U kombinaciji sa tipkom SHIFT moguće je dodati ili urediti postojeći artikal u kasi.		Tipka REKL R: Reklamiranje računa sa neophodnih unosom broja fiskalnog računa. U kombinaciji sa tipkom SHIFT štampa se duplikat reklamiranog računa
	Tipka KARTICA: Način plaćanja karticom. U kombinaciji sa tipkom SHIFT u prodaji poziva se BRZI MENI. U Editorskom meniju npr. Artikli u kombinaciji sa tipkom SHIFT+PRINT, štampa se baza artikala, u meniju KASIRI štampa se tekst sa svim kasirima u kasi.		Tipka STORNO: U prodaji na otvorenom računu omogućeno je pojedinačno storniranje stavki računa, 2x STORNO otvorenog računa stornira ukupan račun „UKUPAN STORNO“ U kombinaciji sa tipkom SHIFT štampa se željeni duplikat fiskalnog računa.

	Tipka VIRMAN: Način plaćanja žiralno, prema pravnim licima i moguća je samo u režimu prodaje. U kombinaciji sa tipkom SHIFT način plaćanja ČEK.		Tipka ART: U meniju prodaja omogućava pristup bazi artikala za štampu. Kretanje u modu za odabir artikala moguće je sa navij tipkama (-% ; +%). U kombinaciji sa tipkom SHIFT pristup editorskom modu ARTIKLI gdje je moguće izvršiti unos ili izmjenu za artikal.
	Tipka KOL: U režimu prodaje omogućava prethodni unos količine za artikal Npr. : 5 KOL , ART 2 Kafa		Tipka MEĐUTOTAL: Funkcija uvida trenutnog stanja na računu.

Tipke za brzu prodaju artikala su dostupni na fiskalnom uređaju u režimu prodaje. Na raspolaganju su 42 tipke koje se programiraju u meniju ARTIKLI pod rednim brojevima od 1 do 84. Prodaja artikala od artikla 42 do 84 se prodaje u kombinaciji sa tipkom SHIFT.

Silikonska transparentna tastatura omogućava vlastitu personalizaciju tipki. Uzorak za pripremu brzih tipku je dostupan na portalu www.kase.ba

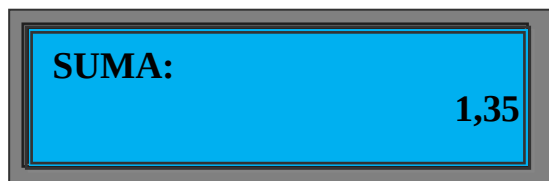

Slika: Personalizacija brzih tipki

3.4 DISPLEJ

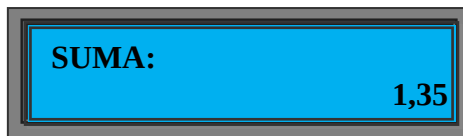
EFK ima dva (LCD) alfanumerička displeja sa 2x16 pozicija, za kupca i kasira. Ako se u radu utvrdi neispravnost displeja, korisnik mora odmah prekinuti rad i pozvati ovlašteni servis. Ukoliko se utvrdi neispravnost displeja kasira poruka se štampa na štampaču i blokira se dalji rad. Na displeju se prate sve radnje kod prodaje artikala, storniranja stavki, storniranja računa, reklamacija itd.

Displej kasira ima ispis veličine 5.55 x 2.95mm u dva reda.

Slika: Display kasira Tring FK2

Displej kupca ima ispis veličine 4.67 x 2.6mm u dva reda.

Slika: Display kupac Tring FK2

3.5 ŠTAMPAČ

EFK radi sa **SEIKO LTPZ245U-C384-E** – termalnim štampačem sa brzinom štampanja do 70mm/s. LTPZ245U-C384-E ima integrisan senzor kraja papira, baziran na refleksionom optoprekidaču.

Karakteristike štampača:

Metod štampanja	linearno termičko štampanje, jedan valjak i glava, 1 traka
Broj karaktera	32 karaktera
Veličina karaktera	karakter 2x1mm
Širina štampanja	50 mm
Širina papirne trake	58 +/-1 mm
Senzor za kraj papira	optokapler

Da bi se radilo ispravno, potrebno je koristiti:

- termoosetljivi papir sa prečnikom najviše 40 mm i širine 58mm
- debljina papira mora da iznosi 0,06-0,09mm
- specifična težina 52,3 do 54 g / m2

Štampač štampa na službenom jeziku FBiH.

3.5.1 QR KOD NA RAČUNU

EFK štampa QR kod na svim fiskalnim i reklamiranim računima. QR kod sadrži podatke o :

- a) broju fiskalnog modula,
- b) broju fiskalnog računa,
- c) datum i vrijeme izdavanja fiskalnog računa i
- d) iznos ukupnog prometa sa porezom na fiskalnom računu.

QR kod se formira u skladu sa standardom JIS X 0510/2004. Očitavanje QR koda moguće je u rasponu od 7 - 15 centimetara udaljenosti mobilnog skenera.

IBFM:AN004480
BF:000009
Datum:20.05.2022 10:10
Total:5,00

3.5.2 RAD SA ŠTAMPAČEM

Prije početka rada kasir mora da provjeri prisustvo papira, pritiskom na taster „FEED“ se izvlači papir i tako provjeravamo da li je papir dobro postavljen.

Ako nema trake, na displeju se pojavljuje poruka **UBACITE PAPIR**. Poslije postavljanja papira poruka na displeju se briše tasterom <**TOTAL**>.

Simulantno štampanje dokumenata (računa, reklamiranih računa, duplikata računa i izvještaja) na papirnoj traci uz istovremeni upis u elektronski žurnal kompletnog dokumenta sa digitalnim potpisom.

Ako se nakon dugotrajnog štampanja, temperatura štampača poveća preko dopuštene granice, štampač se zaustavlja i na displeju se pojavljuje poruka **ŠTAMPAČ ZAGRIJAN**. Operator mora da sačeka da se štampač ohladi i onda može da nastavi rad pritiskom tastera <**TOTAL**>.

Ukoliko korisnik primijeti da se štampač nepotrebno grije te na dokumentima primijeti da je dio papira spaljen potrebno je da isključi kasu sa napajanja i pozove ovlašteni servis!

Ako se u radu utvrdi neispravnost štampača , korisnik mora odmah prekinuti rad i pozvati ovlašteni servis. Štampanje dokumenta će se nastaviti nakon popravke štampača. Kasa posjeduje otvor za zamjenu traka bez skidanja servisne plombe.

3.6 MEMORIJA

Operativna (radna) memorija čuva podatke o svakom pojedinačnom ostvarenom evidentiranom prometu i svakom ostvarenom reklamiranom prometu u periodu između dva Dnevna izvještaja.

Blok radne memorije obezbjeđuje čuvanje informacije više od 3 mjeseca poslije isključenja napajanja. On se napaja pomoću ugrađene akumulatorske baterije. Poslije svakog uključivanja vrši se provjera memorije obradom različitih blokova, izračunavanjem kontrolnih suma i njihovim

poređenjem sa analognim sumama upisanim prije isključenja uređaja. Ako se pronađe neslaganje ili kod havarijskog nuliranja (reset), na displeju se prikazuje **GREŠKA(numerička vrijednost)**. Memorija se vraća u prvobitno stanje (briše se) i svi fiskalni registri se ponovo generišu iz elektr. žurnala. Na displeju se pojavljuje poruka **LOZINKA - - - -**. Neophodno je da se obratite servisu sa kojim ste potpisali ugovor, jer je onemogućen dalji rad na kasi. Serviser poslije skidanja servisne plombe postavlja servisni džemper te unosi lozinku servisera. Na displeju se pojavljuje datum 01.01.2014.g i kasa zahtjeva podešavanje datuma i vremena. U fiskalnu memoriju se automatski upisuju podaci o poništavanju memorije.

Za vrijeme inicijalizacije kasa obavlja sljedeće:

- Vraća iz energonezavisne memorije dio baze artikala u RAM memoriju. Podatke o prometu (**reset tipa C**); (Više o načinu resetiranja u servisnom upustvu)
- Kompletne fiskalne podatke, prodaja i reklamacije, potrebne za uspješan završetak dana se ponovo učitavaju iz elektronskog žurnala koji su zapisani prije brisanja RAM-a pri havarijskom resetu.

3.7 ENERGOEZAVISNA MEMORIJA

EFK posjeduje poseban blok energonezavisne memorije. Ona se dijeli na 3 osnovna dijela:

- fiskalna memorija – **sa 2161 zapisa** (2000 dnevnih izvještaja, reseti; servisi..)
- baferna memorija za upisivanje podešavanja baze artikala (eeprom);
- elektronska knjižica – čuva do 25000 pojedinačnih prodaja.

3.7.1 FISKALNA MEMORIJA

Podaci unijeti u fiskalnu memoriju ne mogu se mijenjati. Upisi u njoj vrše se parcijalno za vrijeme svakog:

- dnevnog izvještaja (Fiskalni izvještaji)
- poništavanja operativne memorije
- promjene poreskih stopa.
- servisnih intervencija i reseta

Fiskalna memorija čuva promet po 5 poreskih stopa kao i evidenciju prodatih i reklamiranih artikala. Poslije uvođenja u eksploataciju kase, svi računi, dnevni finansijski izvještaj s nuliranjem i izvještaji fiskalne memorije sadrže fabričke brojeve kase i fiskalne memorije, fiskalni logo, naziv, identifikacioni broj i poreski broj vlasnika.

PAŽNJA: Podaci upisani u fiskalnu memoriju su zaštićeni i ne mogu se mijenjati bez njenog potpunog uništenja! Pogledajte Servisno uputstvo i Komunikacioni protokol za više informacija. Trajanje čuvanja podataka u fiskalnoj memoriji je veći od 5 godina (obično 10 godina).

3.8 ELEKTRONSKA KNJIŽICA (EEPROM)

Elektronska knjižica čuva u sažetom vidu podatke o svim prodajama na dan. Pri havariskom resetu, u njoj sačuvana informacija, se koristi da se uspostave svi podaci potrebni za uspješan završetak dana, štampanje i upis dnevnog izvještaja u FM. Elektronska knjižica se poništava automatski poslije svakog dnevnog izvještaja.

3.9 ELEKTRONSKI ŽURNAL

Elektronski žurnal je SD kartica sa 8 GB memorije (zaštićena fiskalnom plombom), te je sposoban pohraniti i do 4.000.000 kopija svih izdanih fiskalnih i nefiskalnih dokumenata. Nakon popunjavanja memorije EŽ se može mijenjati neovisno o FM. Sadržaj EŽ se može čitati s PC-a putem USB interfejsa (prikazan na slici konstrukcije kase). Nakon povezivanja EFK s PC-om preko USB porta potrebno je pokrenuti program „*Tring.Servisna.Aplikacija.exe*“, te izabrati na kasi VEZA SA PC u meniju PROGRAMIRANJE na kasi.

Sve operacije kase EFK koje obavezno moraju da se završe, zaštićene su pri nestanku napajanja. Poslije njegovog uspostavljanja, one se završavaju prije nego što se nastavi normalni rad kase. Trajanje čuvanja podataka u EŽ je veće od 5 godina (obično 10 godina).

Poslije svakog uključanja vrši se provjera memorije EŽ obradom različitih blokova, izračunavanjem kontrolnih suma i njihovim poređenjem sa analognim sumama upisanim prije isključenja uređaja. Ako se pronade neslaganje ili ne otkrije žurnal, na displeju se prikazuje poruka **Greška: 10003/10013**. Neophodno je da se obratite servisu sa kojim ste potpisali ugovor, jer je onemogućen dalji rad na kasi.

3.10 LADICA ZA NOVAC

EFK upravlja ladicom za novac. Ona se otvara poslije pritiska na taster <TOTAL> u režimu Prodaja ili na tipku <+> UNOS NOVCA u kasu.

Za ladicu za novac se koristi port predviđen za ladicu (RJ11). Kasa može da radi sa ladicama od 12V.

3.11 INTERFEJS

EFK ima 1 USB-micro interfejs tipa 2.0 koji je instaliran sa zadnje strane kase i koji se koristi za priključivanje personalnog računara za čitanje podataka sa FM i EJ te podešavanje parametara kase i fiskalizaciju same kase. Čitanje i upis podešavanja vrši se pomoću odgovarajuće funkcije iz menija Programiranje (Veza sa PC), pomoću personalnog računara.

EFK takođe ima 1 serijski asinhroni interfejs tipa RS232 koji je instaliran sa prednje strane kase. On se koristi za priključivanje barkod skenera. EFK posjeduje USB TIP-A 2.0 port za barkod skener.

4 OSNOVNE EDITORSKE FUNKCIJE

4.1 EDITOR KOLIČINA I SUMA

Pružna mogućnost za upis broja sa najviše 7 cifara prije i 3 cifre poslije decimalne tačke (Maksimalna vrijednost za količinu je: **4.294.967,295**). U tu svrhu se mogu koristiti tasteri <0>, <9> i <.>. Unijeti broj se pojavljuje zdesna ulijevo na displeju. Editor se koristi u režimu PRODAJA i djelimično u režimu Programiranje (cijene artikala). Ukoliko se unese više od 8 cifara prije decimalne tačke pojavljuje se poruka „PREPUNJAVANJE....“

Vrijednost za cijenu moguće je unijeti u rasponu od **0,00** do **42.949.672,95**

Maksimalna vrijednost prometa po računu ili DI je: **42.949.672,95**

Napomena: Ukoliko su uključeni/aktivirani nefiskalni izvještaji (izvještaj kasira, izv. artikala) tada je promet po računu i DI ograničen na **21.474.836,475**

```

=====
                TRING DOO
                RAZVOJ
                LEJLEKUŠA BB
                75320 GRAČANICA

JIB: 4444444444444
PIB: 444555444555

IBFM: AR900001
-----
                FISKALNI RAČUN
BF: 103
30.03.2022. 06:18
-----
Test art 2/m3      42.949.672,95E
-----
VE: 17,00%
OSN. E:           36.709.122,18
PDV E:            6.240.550,77
PDV:              6.240.550,77

TOTAL:            42.949.672,95
UPLAĆENO:
Gotovina:         42.949.672,95
Ukupno:           42.949.672,95
POVRAT:           0,00
-----
-----
42380273d5310e27d9acf1998983bebe

                LOGO
=====
#2 Kasir 2

```

```

=====
                TRING DOO
                RAZVOJ
                LEJLEKUŠA BB
                75320 GRAČANICA

JIB: 4444444444444
PIB: 444555444555

IBFM: AR900001
-----
                FISKALNI RAČUN
BF: 104
30.03.2022. 06:20
-----
Test art 1/ko
4.294.967,295x                                0,35
                                                1.503.238,55A
-----
VA: 2,35%
OSN. A:           1.468.723,55
PDV A:            34.515,00
PDV:              34.515,00

TOTAL:            1.503.238,55
UPLAĆENO:
Gotovina:         1.503.238,55
Ukupno:           1.503.238,55
POVRAT:           0,00
-----
-----
b641f685df59e5a2c3252b29d93fef14

                LOGO
=====
#2 Kasir 2
-----

```

4.2 EDITOR NUMERIČKIH NIZOVA

Koristi se za upis numeričkih podataka fiksirane dužine i strukture: brojevi (poreski, za podgrupe itd.), datumi i td. Prije početka editiranja cijeli niz se pojavljuje na displeju (ako je duži od 16 simbola, obezbjeđeno je pomjeranje kretanjem kursora sa jednog do drugog kraja).

Kursor (horizontalna crta ispod znakova na displeju) pokazuje poziciju na kojoj se može ponovo upisati odgovarajući broj.

Pomoću tastera <0>...<9> broj se ponovo upisuje na trenutnoj poziciji kursora i on se premješta na sljedeću poziciju preskačajući automatski zabranjene (nenumeričke) pozicije.

Tipke <- %> i <+ %> pomjeraju kursor za jednu poziciju ulijevo ili udesno preskakajući automatski zabranjene (nenumeričke) pozicije.

Tipka <STORNO> vrši potpuno nuliranje (ponišćavanje) niza.

4.3 EDITOR SIMBOLIČKIH NIZOVA

Editor simboličnih nizova je sličan prethodnom prema funkciji, namjeni i načinu upravljanja ali se koristi za unos simbolskih nizova (nazivi, imena kasira, poruke itd.) Koriste se isti funkcionalni tasteri uz sljedeća pojašnjenja i dopune:

Tasterom <MODE> se mogu izabrati sljedeće tabele znakova: **ABC** (velika slova latinica), **abc** (mala slova latinica), **%?&** (znakovi) i **123** (brojevi). Taster <C> briše 1 simbol lijevo ispred kursora.

Taster <STORNO> se koristi za potpuno nuliranje niza (zabranjivanje odgovarajuće nomenklature-artikla, kasira, kupca itd...). Cijeli naziv se briše.

Taster <.> upisuje razmak, zarez ili tačku zavisno da li su odabrana slova ili brojevi.

Tasteri <0>...<9> upisuju znakove izabrane tabele. Svaki od ovih tastera odgovara trima slovima na njegovom desnom dijelu. Poslije prvog pritiskivanja pojavljuje se prvo od tri slova, poslije ponovnog pritiskivanja – drugo, treće i opet prvo slovo. Ako se taster ne pritiska tokom više od ¼ sek, kursor se premješta prema sljedećoj poziciji desno. Tehnologija unosa slična je onoj koja se koristi kod mobilnih telefona i biće prikazana na sljedećem primjeru:

Za unos naziva **KEKS**:

- Ukoliko kliknemo taster <MODE> na displeju ćemo primijeniti promjenu režima: (**ABC**), tj. latinica, velika slova, (**abc**) mala slova, (**!@#**) znakovi i (**123**) brojevi
- pritiskamo tri puta taster <4>. Na prvom mjestu pojavljuje se slovo **K**.
- pritiskamo tri puta taster <8>; na drugoj poziciji pojavljuje se **E**.
- pritiskamo tri puta <4>; na trećoj poziciji pojavljuje se **K**.

- Pritiskamo dva puta <1> na četvrtoj poziciji pojavljuje se **S**

4.3.1 REDOSLIJED KARAKTERA NA NUMERIČKOJ TASTATURI

Znakovi	'" 7	() 8	+ - 9
Latinično pismo	ABCČĆ	DĚEF	GHJ
Znakovi	<> 4	* / 5	= % 6
Latinično pismo	IJK	LMN	OPQ
Znakovi	! ? 1	; : 2	& # 3
Latinično pismo	RST	UVW	XYZŽ
Karakter	€ \$ 0		
Latinično pismo			

4.4 PRETRAŽIVANJE BAZE ARTIKALA

Ovom režimu se pristupa iz režima **Prodaja** ili iz **Programiranja** artikala pomoću tastera <ART>. Na displeju se pojavljuje prvi artikal iz baze artikala pored čijeg rednog broja se pojavljuje slovo „p“ koje označava da smo započeli pretragu.

- Pritiskom na tipku <TOTAL> bira se artikal čiji je broj prikazan na displeju;
- tasterom <C> poništavamo biranje artikla;
- tasterima <0>...<9> unosi se broj traženog artikla. Poslije svakog biranja broja na displeju se pojavljuje naziv artikal sa trenutno izabranim brojem
- tasterima <KARTICA> i <VIRMAN> prelazi se na sljedeći ili prethodni artikl ili isto polje sljedećeg ili prethodnog artikla.

PRIMJER: Programirani su sljedeći artikli (u proizvoljnom redu):

```
0001  KAPUT- - - - -
0012  RUKAVICE- - -
0011  BLUZA- - - - -
0123  SUKNJA- - - - -
0211  PANTALONE- - -
1208  PAPUČE- - - - -
0721  CIPELE- - - - -
```

Pretraživanje po broju

TASTER	ARTIKL NA DISPLEJU
< 1 >	0001 KAPUT -----
< 2 >	0012 RUKAVICE---
< 3 >	0123 SUKNJA-----

5 GLAVNI MENI RADNIH REŽIMA

Glavni meni čine sljedeći radni režimi kase:

- **0.Prodaja**
- **1.Fiskalni izvještaji**
- **2.Nefiskalni izvještaji**
- **3.Duplikati**
- **4.Prijenos podataka**
- **5.Programiranje**
- **6. Sat** (na ekranu su prikazani datum i vrijeme)

Poslije uključenja i obavljanja potrebnih početnih testiranja kasa se nalazi u prikazu glavnog menija. Tipke <- %> i <+ %> su namijenjene za ciklično biranje svakog od ostalih radnih režima pri čemu se njegov naziv pojavljuje na displeju. Pristup svakom radnom režimu vrši se tasterom <**TOTAL**> poslije čega aparat traži unos lozinke (kasira, serviser). Unesena lozinka određuje pristup kasira izabranom radnom režimu ili njegovim pojedinim funkcijama.

6 REŽIM SAT

U ovom režimu na displeju se prikazuju trenutni datum i vrijeme. Poslije pritiska <**TOTAL**> i unosa lozinke (samo serviseri) moguća je izmjena datuma i vremena na kasi. Prije promjene vremena mora se uraditi Dnevni izvještaj ako se uređaj nalazi u zabranjenom period, a ako se ne uradi dnevni izvještaj onda je potrebno postaviti servisni džamper. Lozinka serviseri obezbeđuje puni pristup za korekciju datuma i vremena ako je stavljen servisni kratkospojnik (džamper) na osnovnoj ploči.

- Format datuma je **dd.mm.gggg.** (dd- za dan, mm- mjesec, gggg-za godinu)
- Format sata je **hh:mm** (hh- za sat, mm- za minute)

Kasa provjerava i ne dopušta da se unese raniji datum od datuma posljednjeg upisa u fiskalnu memoriju. Ako se poslije uključenja kase zapazi razlika između trenutnog datuma i vremena i onog iz posljednjeg upisa u FM u iznosu više od 7 dana, na displeju se pojavljuje poruka upozorenja "**Potvrdite datum**" i kasa traži (eventualnu korekciju) i potvrđivanje trenutnog sistemskog datuma.

Poslije promjene datuma i vremena:

- tasterom <TOTAL> izlazi se iz režima poslije upisa promjena;
- tasterom <SHIFT> + <C> izlazi se iz režima bez upisa promjena.

6.1 LJETNO/ZIMSKO RAČUNANJE VREMENA

Promjena vremena sa ljetnjeg na zimsko računanje vremena i obratno vrši se automatski. U podešavanju parametara moguće je opciono isključiti automasku promjenu vremena na EFK.

Posljednje nedjelje u Oktobru u 3:00, sat se postavlja na 2:00 - vrijeme se postavlja na **zimsko računanje vremena**.

Posljednje nedjelje u Martu u 2:00, sat se postavlja na 3:00 - vrijeme se postavlja na **ljetno računanje vremena**.

7 REŽIM PROGRAMIRANJE

Pristup ovom režimu je dozvoljen samo operatoru br.1 (podrazumjeva se da je on vlasnik kase) ako je unijet kao takav, i serviseru.

Režim nudi sljedeće opcije, koje se pojavljuju na displeju i naizmenično se biraju tasterima <-%> ili <+%>:

- 0.KUPCI
- 1.ARTIKLI
- 2.UPDATE BAZE ARTIKALA
- 3.KASIRI
- 4.PORESKE STOPE
- 5.VEZA SA PC
- 6.PARAMETRI (dostupno samo serviseru)
- 7.TESTOVI
- 8.SERVISIRANJE (dostupno samo serviseru uz servisni džamper)

Za pristup potrebnoj funkciji pritisne se taster <**TOTAL**>.

Izlaz iz menija **PROGRAMIRANJE** i vraćanje u glavni meni.

7.1 PROGRAMIRANJE PODATAKA O KLIJENTIMA

Baza EFK sadrži 2000 zapisa o kupcima (klijentima), koji se koriste pri izdavanju VP računa. Svaki zapis sadrži:

- identifikacioni broj kupca (IBK) - 13 karaktera. Može biti unešen preko tastature. Te može biti unešen u formatu NNNNNNNNNNNN ili XXNNNNNNNNNN , gdje je:
  - X-slovna oznak
  - N- broj 0-9
- 3 ili 4 linije po 32 karaktera za opis kupca – ime, adresa itd.

Napomene:

- Poslije unosa novog (važećeg) IBK, EFK vrši brzo pretraživanje baze kupaca. Ako je nađen identičan IBK, kasa učitava podatke o kupcu te pokazuje na kojoj se poziciji nalazi; a ako slaganje nije nađeno, od kasira se traži da potvrdi promjenu IBK u tekućem zapisu baze kupaca.

- Brišući IBK (pomoću tastera C) ili jedne od prve tri linije opisa kupca), kasir može obrisati selektovanog kupca jer će nakon što potvrdimo prazno polje na displeju pojaviti TOTAL-BRISANJE/C-NAZAD. Ukoliko korisnik potvrdi sa <TOTAL> svi podaci o trenutnom kupcu bit će izbrisani, a koliko pritisne <C> vraća se predhodni zapis na liniji koja je obrisana. Podaci o kupcu mogu biti mijenjani ili brisani.

Tipke editora:

<←>, <→> - pomjeraju kursor za jednu poziciju ulijevo ili udesno u

granicama polja;

<TOTAL> – prelaz na sljedeće polje-opis ili prvo polje sljedećeg kupca;

<KARTICA>, <VIRMAN> – ciklička promjena polja napred/nazad ;

naizmjenično <SHIFT> i <C> – vraćanje u meni Programiranje;

< KARTICA> – štampanje podataka o trenutnom kupcu;

<C >– brisanje znakova

<STORNO> – poništava naziv ili IBK kupca i na taj način zabranjuje njegovo korištenje;

<ART> – Otvara pretragu po brojevima

naizmjenično <SHIFT> i <KARTICA> – štampanje dijela baze ili kompletne baze. Štampanje vrši tako što se upiše od kojeg do kojeg broja kupca se želi štampati. Ako za vrijeme štampanja dođe do nestanka papira može se nastaviti pomoću tastera <TOTAL>.

7.2 PROGRAMIRANJE PORESKIH STOPA

Moraju se unijeti sljedeći opisi za najviše 5 poreskih stopa (A, E, J, K,M):

- poreska stopa u grupi – od 00.00 do 99.99%.

Tipke editora:

- ♦ <TOTAL> – prelaz na sljedeće polje-opis ili prvo polje sljedeće poreske stope;
- ♦ <KARTICA>, <VIRMAN> – ciklička promjena polja napred/nazad
- ♦ <C> – brisanje znakova
- ♦ <STORNO> – poništavanje naziva poreske stope – na taj način se zabranjuje evidentiranje za nju i ona se isključuje iz dnevnih izvještaja i iz izvještaja fiskalne memorije;
- ♦ naizmjenično <SHIFT> i <C> – vraćanje u meni Programiranje;
- ♦ <SHIFT> i <KARTICA> – štampanje podataka o svim poreskim stopama

Prilikom unosa ili promjene porezne stope , krećući se po meniju poreza može se vidjeti da su stope označene i poredane kao na slici ispod.

<i>Por.stopa</i>	<i>por.br.</i>
-----	-----
A	**, **
E	17.00
J	**, **
K	0,00
M	**, **

Napomena: 0.00% u koloni por. br pokazuje da je programirani procent nula , **. ** da poreska stopa nije definisana (zabranjena je). Maksimalna vrijednost poreske stope je 99,99 %. Poreske stope se mogu mijenjati samo poslije štampanja Dnevnog izvještaja a prije štampanja prvog računa (u dozvoljenom periodu). Na sledećem izvještaju nakon promjene porezne stope, broj promjena poreskih stopa će se uvećati za 1 i ispod će biti napisan datum i vrijeme promjene porezne stope, te vrijednosti poreznih stopa. Može se unijeti maksimalno 30 promjena poreskih stopa, nakon čega se kasa blokira za dalju prodaju. Poslije 25 promjena kasa generiše vizuelno upozorenje(pri svakoj štampi dnevnog izvještaja).

Brojači promjena poreskih stopa se ne mogu brisati. Postavljaju se na nulu automatski u postupku fiskalizacije.

NAPOMENE:

- Ovoj funkciji pristup ima jedino ovlašćeni serviser i kasir broj 1;
- Izmjene u ovoj funkciji je moguće izvršiti jedino poslije urađenog Dnevnog izvještaja. U protivnom pristup se odbija, nije moguća izmjena, na svaki pokušaj izmjene oglašava se zvučni signal ,moguć je samo pregled i štampa trenutno postavljenih stopa.
- Poslije izlaska iz ove funkcije, ako su vršene promjene, kasa zahtjeva da se one potvrde: **MOLIM POTVRDITE!** tasterom <TOTAL> vrši se upis u FM i nove poreske stope stupaju na snagu i na isječku se štampaju trenutno postavljene stope . Pritiskom na bilo koju drugu tipku ignorišu se izvršene promjene.
- Kasa dozvoljava 30 promjena poreskih stopa. Pri pokušaju da se izvrši više od 30 promjena na displeju se prikazuje poruka **NIJE DOZVOLJENO!** Očitavanje sadržaja fiskalne memorije se vrši preko USB porta fiskalnog uređaja, što je moguće učiniti i nakon popunjavanja FM.

7.3 PROGRAMIRANJE ARTIKALA

Fabrički je programiran prvi artikl. To je TEST artikl koji se ne može poništiti ali mu se može promijeniti naziv, kao i svi ostali parametri. Za svaki artikl se mogu unijeti sljedeći parametri:

- naziv – najviše 32 simbola, u naziv se unosi i jedinica mjere poslije znaka „/“;
- cijena (koja se podrazumjeva) – može da se promijeni ili ponovo upiše.
- (Opseg - 0.00 – 42.949.672.95)
- barkod od 8 ili 13 znakova
- Ako je na kasu priključen barkod skener, barkod se može unijeti pomoću skenera. Kada je očitani novi barkod ,EFK vrši brzo pretraživanje u bazi artikala. Ako je pronađen identičan barkod, kasa učitava podatke o pronađenom artiklu; ako ne - od kasira se zahtjeva da potvrdi promjenu bar koda na trenutno selektovanom artiklu.
- poreska stopa (0...5) - ne smije da bude poništena.

- Izabire se („1“ za „A“, „2“ za „E“, „3“ za „J“, „4“ za „K“ 5 za „M“) željena stopa poreza ukoliko nije zabranjena.

Tipke editora:

- ◆ <←>, <→> - pomjeraju kursor za jednu poziciju ulijevo ili udesno u granicama polja;
- ◆ <TOTAL> – prelaz na sljedeće polje-opis ili prvo polje sljedećeg artikla;
- ◆ <KARTICA>, <VIRMAN> – ciklička promjena polja napred/nazad;
- ◆ naizmjenično <SHIFT> i <C> – vraćanje u meni Programiranje;
- ◆ <SHIFT>, <KARTICA> – štampanje trenutnog artikla;
- ◆ <C> – brisanje znakova u skladu sa objašnjenjima iz t.4.2 i 4.3;
- ◆ <STORNO> – poništava naziv artikla i na taj način zabranjuje njegovo korišćenje;
- ◆ <ART> – traženje artikla po broju ili nazivu – vidi t.4.4;
- ◆ naizmenično <SHIFT> i <C> – štampanje baze ili dijela baze od broja do broja.

Štampanju se samo programirani artikli. Ako za vreme štampanja dođe do nestanka papira može se nastaviti pomoću tastera <TOTAL>.

Broj artikla , poreska stopa E

Naziv artikla

Cijena

Bar kod

0001:	pdv E
SOK BOROVNICA	
CIJENA	1.20
Bar kod	00000000000000

7.4 PROGRAMIRANJE KASIRA

Izborom menija KASIRI uvijek se prvo otvara pretraga kasira u kojoj možemo tipkama <KARTICA> i <VIRMAN> vršiti cikličnu pretragu kasira naprijed/nazad ili pretragu možemo vršiti po brojevima (unosom rednog broja 1-10).

Unose se sljedeći opisi za najviše 10 kasira:

- ime – najviše 26 simbola; fabričko podešavanje prvog kasira – KASIR 1;
- lozinka (broj sa 6 cifara).

Tipke editora:

- ◆ <←>, <→> - pomjeraju kursor za jednu poziciju ulijevo ili udesno u granicama polja;

- ◆ <TOTAL> – prelaz na sljedeće polje-opis ili prvo polje sledećeg kasira;
- ◆ <-%>, <+%> – ciklička promjena polja napred/nazad;
- ◆ <C> – poništavanje znakova
- ◆ <STORNO> – poništava ime kasira i na taj način mu zabranjuje da radi sa kasom;
- ◆ naizmjenično <SHIFT> i <C> – vraćanje u meni Programiranje;
- ◆ <PRINT> – štampanje podataka o izabranom kasiru.
- ◆ <SHIFT> i <PRINT> – štampanje podataka o svim kasirima.

```

= = = = =
#####
POČETAK NEFISKALNOG TEKSTA
#####
KASIRI
KASIR 1 1
KASIR 2 123456
.....
*****
#####
POČETAK NEFISKALNOG TEKSTA
#####

```

Napomena: Sve obavljene promjene za sva podešavanja kase upisuju se automatski u bafer memoriju pri izlasku iz menija Programiranje. U skladu sa tim ne preporučuje se isključivati kasu prije povratka u glavni meni. Ako su unošene promjene poreskih stopa, kasa zahtjeva potvrđivanje promjena i vrši odgovarajući upis u fiskalnu memoriju.

7.5 VEZA SA RAČUNAROM (VEZA SA PC)

Funkcija se koristi za programiranje i čitanje parametara sa personalnog računara. Na displeju se javlja poruka **SAČEKAJTE MOLIM...** . Računar vodi dijalog a kasa prima i izvodi komande. Izlaz iz režima je poslije dobijanja pogodne komande sa PC ili usljed isključenja kase.

7.6 PODEŠAVANJE PARAMETARA

Unose se sljedeći opšti parametri potrebni za rad kase:

- ◆ Komercijalna poruka 1:
- ◆ Komercijalna poruka 2:
- ◆ **Veleprodaja 1/0/C/TOTAL - 0** – definiše se način obračuna poreza na fiskalnim izvještajima. Kod maloprodaje se promet na DI računa iz prometa po poreznoj stopi, dok se za veleprodaju sabire izračunati porez sa računa.
- ◆ **Barkod 1/0/C/TOTAL 0=** na kasu nije priključen barkod skener; 1= na kasu je priključen barkod skener
- ◆
- ◆ **Izvještaji artikala - 1/0/C/TOTAL**

- ◆ **Izveštaj kasira- 1/0/C/TOTAL**
- ◆ **DST (ISKLJ) 1/0/C/TOTAL**

Vrši se podešavanje da li će kasa pratiti izvještaje po artiklima ili ne

- ◆ **Loz.Izveštaji: 333333** Lozinka za pristup režimu Izveštaji. Fabrično podešavanje: 333333
- ◆ **Loz.Servis 222222** Lozinka za pristup režimu Programiranje; fabrično podešavanje: 222222

Svaki parametar se *potvrđuje pritiskom tastera <TOTAL>*. Iz režima se izlazi pomoću tastera *<SHIFT>* i *<C>*. Poslije unosa posljednjeg parametra štampa se službeni isječak zbog provjere unijetih promjena.

Proces same fiskalizacije fiskalnog uređaja se vrši putem servisne aplikacije(pogledati servisno uputstvo.

7.7 SERVISNI TESTOVI

Na displeju se prikazuje naziv izabranog testa; selekcija se vrši pomoću tastera

<-%> ili <+%>

Ulaz u izabrani test vrši se pomoću tipke <TOTAL>. Tipka <C> vraća nas iz podmenija Testovi u podmeni Programiranje ili iz testiranja u odgovarajući podmeni, podmenija Testovi.

- ◆ **Testiranje Oper. memorije (Test. RAM memor.).** Provjerava se čitanje i upisivanje u operativnu memoriju kase. A ako je test uspješan, pojavljuje se poruka “**RAM memor. OK !**”; u suprotnom slučaju javlja se adresa na kojoj se pojavila greška

- ◆ **Testiranje FM (Test. fisk. memor.).** Vrši se naizmjenično čitanje svih punih i prvog praznog upisa u fiskalnoj memoriji. Pri neuspješnom čitanju ili pogrešnoj kontrolnoj sumi, na displeju se javlja poruka “**Greška FM blok----**”. Poslije pritiska bilo kog tastera vrši se novi pokušaj da bi se taj upis pročitao. Kad test prođe uspješno na displeju se pojavljuje poruka “**Fiskalna mem. OK**”, ista poruka se i štampa.

- ◆ **Testiranje Progr. memorije (Test. softvera).** Na displeju se javlja verzija softvera i kontrolna suma programske memorije,takođe se te informacije i štampaju

- ◆ **Testiranje displeja (Test. displeja).** Na displeju se sukcesivno prikazuju svi znakovi iz EFK karakter generatora .

- ◆ **Testiranje tastature (Test. tastature).** Poslije svakog pritisnutog tastera na displeju se prikazuje funkcijski naziv. Test se završava sa 3 uzastopna pritiskanja tastera .

- ◆ **Testiranje štampača (Test. štampača).** Štampaju se svi znakovi iz EFK karakter generatora.

- ◆ **Testiranje interfejsa.** Testira se USB interfejs. Testiranje se vrši pomoću loopback kabla.

- ◆ **Test žurnala.** Testira se elektronski žurnal. Na EFK se ispisuje informacija o završenom testu. Test žurnala OK.

7.8 SERVISIRANJE

Ovom modu rada kase se može pristupiti samo poslije urađene fiskalizacije i samo od strane ovlaštenog lica - serviser. Potrebno je uraditi sljedeće:

- Postaviti servisni džamper
- Unijeti datum i vrijeme početka intervencije – može se unijeti bilo koja vrijednost, ali ne ona prije nego što je urađena fiskalizacija registar kase. Kasa kao predlog daje sadašnje vrijeme minus jedan sat
- Unijeti datum i vrijeme kraja intervencije – može se unijeti bilo koji podatak, ali ne datum prije fiskalizacije ili početka intervencije kao i veći od trenutnog. **Vrijeme ne može biti starije od vremena zadnje vremenske odrednice u fiskalnoj memoriji.**
- Vrsta servisne intervencije (1 do 9 respektivno) prema Pravilniku.
Kasa dozvoljava unos 80 servisnih intervencija prije zamjene fiskalne memorije.

Poslije izvršene servisne intervencije štampa se izvještaj o istoj, kao na donjoj slici. Servisni džamper mora biti stavljen.

Napomena: Brojači servisnih intervencija se ne mogu brisati. Postavljaju se na nulu automatski u postupku fiskalizacije.

```

=====
#####
POČETAK NEF.TEKSTA
#####
TRING
LEJLEKUŠA BB
75320 GRAČANICA

JIB: 1234567890123
PIB: 123456789012

IBFM: AN000010
- - - -
SERVISIRANJE                1
01.01.2022. 13:56
01.01.2022. 14:56T

#####
ZAVRŠET.NEF.TEKSTA
#####
=====

```

8 REŽIM PRODAJA

Ovaj meni je namijenjen najvažnijoj operaciji fisklane kase, PRODAJA. Iz glavnog menija bira se režim prodaja, potvrđivanjem na tipku TOTAL unosi se lozinka kasira, koja je prethodno definisana. Na displeju se prikazuje **0.00** i EFK je spremna za evidentiranje prodaje. Fiskalna kasa FK2 ima mogućnost programiranja 3900 artikala i 2000 kupaca, gdje za svaki artikal je moguće programirati bar kod, isti se može koristiti za prodaju.

Najviše je moguće prodati 100 stavki po računu. Prodaja na EFK može se vršiti preko tastature, bar kod čitačem ili kombinacijom tastatura / bar kod čitač. EFK omogućava evidentiranje prometa, storniranje evidentiranog prometa, reklamiranje prometa i storniranje reklamiranog prometa u konvertibilnim markama zaokruživanjem na drugu decimalu. Podaci o svakom pojedinačnom ostvarenom evidentiranom i reklamiranom prometu i porezu po poreskim stopama se smještaju u operativnu memoriju uz upis u elektronski žurnal sa digitalnim potpisom po MD5 algoritmu.

Omogućeno je automatsko formatiranje i prebacivanje podataka o ostvarenom evidentiranom i reklamiranom prometu po poreskim stopama iz operativne memorije u fiskalnu memoriju prilikom formiranja dnevnog izvještaja uz upis u memoriju elektroničkog žurnala sa digitalnim potpisom po MD5 algoritmu, a zatim automatsko brisanje tih podataka u operativnoj memoriji.

Takođe, omogućeno je iskazivanje podataka o ostvarenom evidentiranom i reklamiranom prometu prema pravnim osobama (IBK, nazivom pravne osobe, adresom), sve praćeno upisom u memoriju elektronskog žurnala. Ukoliko se u postupku automatskog samotestiranja fiskalne memorije i elektronskog žurnala utvrdi nepravilnost, fiskalni uređaj će onemogućiti dalje registrovanje prometa, ali će sadržaj fiskalne memorije i elektronskog žurnala dalje biti moguće očitati preko porta fiskalnog uređaja. Fiskalni uređaj omogućava automatsko očitavanje sadržaja fiskalne i memorije elektronskog žurnala.

Napomena: Fabričko podešavanje lozinke Kasir 1 jeste <1> + <TOTAL>. Svaki fiskalni dokument, račun ili izvještaj štampa se na jednoj traci, i na službenom jeziku FBiH. Brojači svih vrsta računa i fiskalnih izvještaja, kao i reseta, brojača evidentiranih i storniranih artikala, brojača reklamiranih artikala te promjena poreskih stopa, se ne mogu brisati. Postavljaju se na nulu automatski u postupku fiskalizacije. Numeracija broja računa je automatska. U ovaj mod rada se može ući tek po izvršenoj fiskalizaciji.

8.1.1 KOREKCIJA UNOSA PODATKA U PRODAJI

Funkcijska tipka **C**: Predviđeno je za korekciju unešenih vrijednosti prilikom prodaje. Tipkom **C** se briše posljednji unešeni karakter

KOLIČINA:	123
	0,00

8.1.2 FUNKCIJA STORNIRANJE

Storniranje: Brisanje unešenog sadržaja na nezatvorenom računu, može se na sledeći način:

Storniranje određene stavke se obavlja dok je račun otvoren, pritiskom na tipku dole / gore na displeju se ispisuju stavke računa. Stavka koja je trenutno prikazana na displeju može se stornirati na tipku STORNO.

Storniranje cijelog računa se izvršava pritiskom na tipku STORNO dva puta. Zatim potvrditi sa tipkom TOTAL. Na kraju fiskalnog računa štampa se „UKUPAN STORNO“.

Primjer storniranja određene stavke:

DUP RAČ
STORNO

ARTIKAL:

 KEKS 1,95

←
-%

→
+%

STORNO:

 TOTAL/< > / STORNO

T
O
T
A
L

Primjer storniranja cijelog računa:

2x

ARTIKAL:	
KEKS	1,95

ARTIKAL:	
HLJEB	1,20

MOLIMO POTVRDITE	

TOTAL:	
0,00	

8.1.3 FUNKCIJA MEĐUTOTAL

Međuzbir ima ulogu prikaza trenutnog prometa na računu sve dok se isti ne zatvori. Namjena ove funkcije jest da se na jednostavan način vodi evidencija o prometu.

ARTIKAL:	
KEKS	1,95

ARTIKAL:	
HLJEB	1,20

SUBTOTAL:	
3,15	

8.1.4 IZDAVANJE RAČUNA GOTOVINSKIM PLAĆANJEM

Za račun koji treba naplatiti gotovim novcem potrebno je pritisnuti taster **TOTAL**. Račun će biti zatvoren po tačnom iznosu koji je ispisan na displeju i evidentiraće se naplata gotovinom.

Prije zatvaranja računa može se unijeti novčana količina koja ne smije biti manja od sume za plaćanje, dok će kursor biti ispisan na ekranu ukoliko je novčana količina veća od potrebne za naplatu. Ako je suma manja račun neće biti zatvoren sve do ispunjavanja ovog uslova.

ARTIKAL:

KEKS 1,95

ARTIKAL:

HLJEB 1,20

Novčana količina 10 KM

UKUPNO: 3,15

POVRAT: 6,85

TOTAL

8.1.5 IZDAVANJE RAČUNA ČEKOM

Naplata čekom podrazumijeva ček kao vrijednosti koja pokriva vrijednost računa.

Nakon preuzimanja čeka i potvrde njegove validnosti potrebno je pritiskom na tipku **ČEK**, zaključiti račun. Isti će biti zatvoren po sumi za naplatu.

ARTIKAL:

JABUKA 1 KG 1,95

UKUPNO:

1,95

8.1.6 IZDAVANJE RAČUNA KARTICOM

Naplata karticom se vrši preko terminala za naplatu, a račun se zaključuje na odabir tipke KARTICA, račun će biti zatvoren po sumi za naplatu.

ARTIKAL:	
JABUKA 1 KG	1,95

UKUPNO:	
	1,95

8.1.7 REKLAMIRANJE FISKALNOG RAČUNA

Ulazak u ovu opciju moguć je samo u režimu prodaje pritiskom na taster **REKL R**. Na meniju se prikazuje poruka "BF:" gdje se unosi broj računa koji po kom se vrši reklamacija (BF na fiskalnom računu). Zatim unosimo stavke koje je potrebno reklamirati

TOTAL:	
	0,00

BF:	
	27

8.1.8 POPUST I UVEĆANJE CIJENE (RABAT I MARŽA)

Opcije izražavanja popusta (-%) ili uvećanje cijene (+%) su dostupne u režimu prodaje.

Popust ili uvećanje cijene mogu biti postavljeni samo na jednu stavku prethodno otkucanu na fiskalnom ili reklamiranom fiskalnom računu.

ARTIKAL:	
IGRAČKA	0,50

Popust na art. Igračka 5%

UKUPNO:	
	0,48

Nadopлата na art. Igračka 10%

UKUPNO:	
	0,55

8.1.9 SLUŽBENI DEPOZIT UNOS ILI IZNOS GOTOVINE U KASU

0,00		0,00
Željeni unos novca u kasu 100 KM		Željeni iznos novca iz kase 100 KM
UNOS: 100	→ +%	UNOS: 100
PLAĆANJE: 1 - 4 / < >	← -%	PLAĆANJE: 1 - 4 / < >
1-Gotovina; 2-Ček; 3-Kartica; 4-Virman	TOTAL	1-Gotovina; 2-Ček; 3-Kartica; 4-Virman
UPLAĆENO: 100,00		ISPLAĆENO: 100,00

Unos ili iznos službenog depozita u kasu moguće je iz menija prodaja. Sa funkcijskim tipkama -% i +%.

Nakon potvrde izbora i unosa gotovine koji želimo dodati ili oduzeti iz kase, štampaju se nefiskalni dokumenti potvrde unosa ili iznosa i trenutnog stanja službenog depozita u kasi iz operativne memorije.

9 MENI FISKALNI IZVJEŠTAJI

Meni sadrži sve neophodne fiskalne izvještaje koji se zahtijevaju Zakonom o fiskalnim uređajima. Zbog važnosti svih izvještaja u ovom meniju, na tastaturi su predodređene tipke za brže štampanje fiskalnih izvještaja.

9.1.1 DNEVNI IZVJEŠTAJ

Fiskalni uređaj omogućava smještanje 2000 zapisa dnevnih izvještaja u fiskalnu memoriju koji obuhvataju: podatke o ostvarenom evidentiranom prometu po poreskim stopama između dva uzastopna formiranja dnevnog izvještaja, podatke o ostvarenom reklamiranom prometu po

poreskim stopama između dva uzastopna formiranja dnevnog izvještaja, broj posljednjeg fiskalnog računa izdatog prije formiranja dnevnog izvještaja, broj posljednjeg reklamiranog računa izdatog prije formiranja dnevnog izvještaja, podatke o ukupnom storniranom evidentiranom prometu između dva uzastopna formiranja dnevnog izvještaja, podatke o ukupnom storniranom reklamiranom prometu između dva uzastopna formiranja dnevnog izvještaja, podatke o broju storniranih evidentiranih artikala, podatke o broju evidentiranih artikala, podatke o broju storniranih reklamiranih artikala, podatke o broju reklamiranih artikala i vremenske odrednice formiranja dnevnog izvještaja. Onemogućeno je brisanje brojača rednog broja fiskalnog računa, rednog broja reklamiranog fiskalnog računa, rednog broja dnevnog izvještaja, brojača reseta i servisiranja, brojača poreskih stopa, kao i brojača storniranih i reklamiranih storniranih artikala.

Fiskalni uređaj će štampati obavještenje upozorenje kada broj preostalih dnevnih izvještaja postane manji od 50. Po popunjavanju tabele dnevnih izvještaja biće onemogućeno dalje registrovanje prometa pomoću fiskalnog uređaja. Sadržaj fiskalne memorije može se očitati i nakon što evidentiranje prometa preko fiskalnog uređaja više nije moguće.

U meniju prodaja ili bilo kojem glavnom meniju, može se izvršiti štampanje dnevnog izvještaja

**Primjer štamp. DI iz menija
prodaja**

0,00

MOLIMO POTVRDITE

TOTAL

**Primjer štamp. DI iz menija
FISKALNI IZVJEŠTAJI**

U glavnom meniju potrebno je odabrati 1.FISKALNI IZVJEŠTAJI

Možemo klinkuti broj 1 na tastaturi ili kretajući se sa tipkama lijevo/desno. Zatim potvrditi sa TOTAL i unijeti lozinku kasira ili lozinku za fiskalne izvještaje. Sa tipkama lijevo/desno ili tipkom 1 odabrati Dnevni izvještaj i potvrditi sa Total.

1. FISKALNI IZVJEŠTAJI

TOTAL

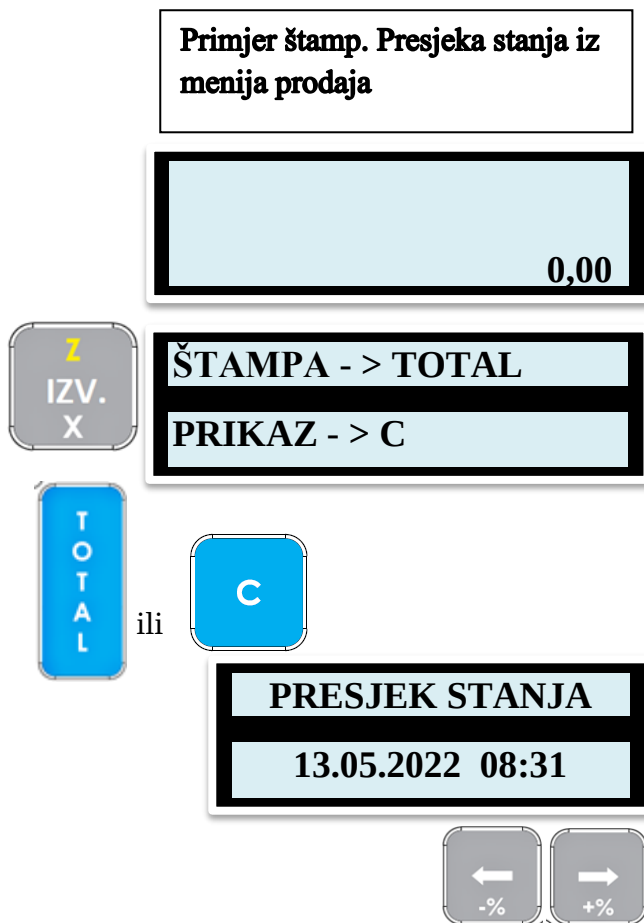
1. DNEVNI IZVJEŠTAJ

TOTAL

9.1.2 PRESJEK STANJA

Fiskalni presjek stanja ima isključivo namjenu evidencije i može se izvršiti bez ikakvih ograničenja ili upisa. Izvršava se sa tipkom Z/IZV.X ili kretanjem kroz fiskalne izvještaje

U prodaji klikom na tipku IZV. X, imamo dvije mogućnosti, a to su štampa presjeka stanja klikom na tipku TOTAL ili prikaz presjeka stanja klikom na tipku C. U tom slučaju pregled prikaza omogućen je kretanjem sa tipkama LIJEVO/DESNO

Primjer štamp. Presjek stanja iz menija FISKALNI IZVJEŠTAJI

U glavnom meniju potrebno je odabrati 1.FISKALNI IZVJEŠTAJI

Presjek stanja ima isključivo namjenu evidencije i može se izvršiti bez ikakvih ograničenja ili upisa. Klinkuti broj 1 na tastaturi ili kretajući se sa tipkama lijevo/desno. Zatim potvrditi sa TOTAL i unijeti lozinku kasira ili lozinku za fiskalne izvještaje. Sa tipkama lijevo/desno ili tipkom 0 odabrati Presjek stanja i potvrditi sa TOTAL.

=====	
Prodavnica d.o.o DRAKSTOR 25. Maja 5 75320	
JIB: 1234567890123 PIB: 234567890123	
IBFM: AR123456	

PRESJEK STANJA 23.04.2022. 10:02	
BF: 14 -30 RF: 0 -0 DI: 4 /1996 BNR: 0 / 0	

SERVISI: 0/2	
RESETI: 0/2	
POREZNE STOPE 0/0	

SEA: 0 / 6 SRA: 0 / 6	
SEP :	0,00
SRP:	0,00

EVID. PROMET:	
TA:	159,80
TE:	0,00
TJ:	0,00
TK:	0,00
TM:	0,00
TU:	159,80
EVID. POREZ:	
ZA:	0,00
ZE:	0,00
ZJ:	0,00
ZK:	0,00
ZM:	0,00
ZU:	0,00

REKL.PROMET:	
AT:	0,00
ET:	0,00
JT:	0,00
KT:	0,00
MT:	0,00
UT:	0,00
REKL.POREZ:	
AT:	0,00
ET:	0,00
JT:	0,00
KT:	0,00
MT:	0,00
UT:	0,00

STANJE U KASI	
GOTOVINA	159,80
ČEKOVI:	0,00
KARTICE:	0,00
VIRMANI:	0,00

Dfb723e0846ef8b8e6bf1df98264	
LOGO FM FBIH	
=====	

Naziv obveznika zakona
Naziv prodajnog mjesta
Adresa objekta
Gračanica

Poreski broj obveznika zakona
PDV broj poreskog obveznika

ID broj fiskalne memorije

Vrsta izvještaja
Datum i vrijeme izvještaja

Prvi i zadnji račun za period izvještaja
Prva i zadnja reklamacija za period
Broj dnevnog izvještaja / odbrojavanje preostalih DI
Broj neprenesenih fiskalnih računa

Broj servisa u periodu/ ukupan broj servisa

Broj reseta u periodu/ ukupan broj reseta

Izmjena PS u periodu/ukupan broj poreznih stopa

Broj storniranih/broj evidentiranih artikala
Broj storniranih reklamacija/broj reklamiranih artikala

Vrijednost ukupnog storniranog evident. prom
Vrijednost ukupnog storniranog reklam. Prom.

Vrijednost ostvarenog evidentiranog prometa po
poreskoj stopi

Iznos evidentiranog poreza po poreznoj stopi

Vrijednost ostvarenog reklamiranog prometa po poreskoj
Stopi

Iznos ostvarenog reklamiranog poreza po poreznoj stopi

Vrijednost prometa po vrstama plaćanja

=====	
Prodavnica d.o.o DRAKSTOR 25. Maja 5 75320	
JIB: 1234567890123 PIB: 234567890123	
IBFM: AR123456	

DNEVNO IZVJEŠĆE 23.04.2022. 10:02	
BF: 14 -30 RF: 0 -0 DI: 4 /1996 BNR: 0 / 0	

SERVISI: 0/2	
RESETI: 0/2	
POREZNE STOPE 0/0	

SEA: 0 / 6 SRA: 0 / 6	
SEP :	0,00
SRP:	0,00

EVID. PROMET:	
TA:	159,80
TE:	0,00
TJ:	0,00
TK:	0,00
TM:	0,00
TU:	159,80
EVID. POREZ:	
ZA:	0,00
ZE:	0,00
ZJ:	0,00
ZK:	0,00
ZM:	0,00
ZU:	0,00

REKL.PROMET:	
AT:	0,00
ET:	0,00
JT:	0,00
KT:	0,00
MT:	0,00
UT:	0,00
REKL.POREZ:	
AT:	0,00
ET:	0,00
JT:	0,00
KT:	0,00
MT:	0,00
UT:	0,00

Dfb723e0846ef8b8e6bf1df98264	
LOGO FM FBIH	
=====	

9.1.3 PERIODIČNI IZVJEŠTAJ

Periodični izvještaj se najbrže može uraditi brzim tipkama u meniju prodaja, kombinacijom tipki SHIFT i PER IZV.

U meniju fiskalni izvještaji, nakon logiranja sa lozinkom kasira ili lozinkom za fisklane izvještaje. Sa tipkama lijevo/desno ili tipkom odabrati 2 IZVJEŠTAJ FM PO DATUMU; 3 IZVJEŠTAJ FM PO BROJU.

- PO DATUMIMA (od – do)

Da bi se izvršio periodični izvještaj potrebno je unijeti datum početka i datum kraja izvještajnog perioda. Po ulasku u ovaj podmeni na displeju su prikazani podrazumijevani datumi koji obuhvataju period celokupnog rada uređaja (datum fiskalizacije, trenutni datum).

- PO BROJU (od - do)

Da bi se izvršio izvještaj potrebno je unijeti broj od DI do DI . Zatim tipkom TOTAL potvrdimo štampu zadanog perioda prema broju dnevnog izvještaja.

OD DATUMA	TOTAL
01.04.2022 00:00	
DO DATUMA	TOTAL
30.04.2022 23:59	
ŠTAMPAM PERIODIČNI IZV.	

Primjer štampe fiskalnih izvještaja po datumu i broju iz menija FISKALNI IZVJEŠTAJI

1. FISKALNI IZVJEŠTAJI	TOTAL
LOZINKA -----	
2. IZVJEŠTAJ FM PO DATUMU	TOTAL
3. IZVJEŠTAJ FM PO BROJU	

Naziv obveznika zakona	Prodavnica d.o.o
Naziv prodajnog mjesta	DRAKSTOR
Adresa objekta	25. Maja 5
Gračanica	75320
Poreski broj obveznika zakona	JIB: 1234567890123
PDV broj poreskog obveznika	PIB: 234567890123
ID broj fiskalne memorije	IBFM: AR123456
Vrsta izvještaja	PERIODIČNO IZVJEŠĆE
Vremenska odrednica početka izvještajnog perioda	Od 01.01.2022 12:07
Vremenska odrednica kraja izvještajnog perioda	Do 30.04.2022 10:02
Broj računa u izvještajnom periodu	BF: 11-30
Broj reklamiranih računa u izvještajnom periodu	RF: 1 -1
Broj dnevnog izvještaja -/ ukupan broj dnevnih izvještaja	DI: 1 -41 30.04.2022 10:02
Broj servisnih intervencija u periodu/ ukupan broj servisnih intervencija	SERVISI: 0/ 0
Broj reseta u periodu/ ukupan broj reseta	RESETI: 2 / 0
Datum, vrijeme i tip reseta	02.01.2022 09:24 D 02.01.2022. 09:24 D
Izmjena PS u periodu/ukupan broj promjena poreznih stopa	POREZNE STOPE 0 / 0
Broj storniranih/broj evidentiranih artikala	SEA: 3 / 15
Broj storniranih reklamacija/broj reklamiranih artikala	SRA: 0 / 4
Vrijednost ukupnog storniranog evident. prom	SEP : 10,00
Vrijednost ukupnog storniranog reklam. Prom.	SRP: 0,00
Vrijednost ostvarenog evidentiranog prometa po poreskoj stopi	EVID. PROMET: TA: 193,64 TE: 0,00 TJ: 0,00 TK: 0,00 TM: 0,00 TU: 193,64
Iznos evidentiranog poreza po poreznoj stopi	EVID. POREZ: ZA: 0,00 ZE: 0,00 ZJ: 0,00 ZK: 0,00 ZM: 0,00 ZU: 0,00
Vrijednost ostvarenog reklamiranog prometa po poreskoj Stopi	REKL.PROMET: AT: 0,00 ET: 0,00 JT: 0,00 KT: 0,00 MT: 0,00 UT: 27,88
Iznos ostvarenog reklamiranog poreza po poreznoj stopi	REKL.POREZ: AT: 0,00 ET: 1,60 JT: 0,00 KT: 0,00 MT: 0,00 UT: 1,60
	Dfb723e0846ef8b8e6bf1df98264
	LOGO FM FBH

9.2 MENI NEFISKALNI IZVJEŠTAJI

U meniju 2. NEFISKALNI IZVJEŠTAJI, omogućena je štampa nefiskalnih izvještaja za artikle i kasire.

Izvještaj artikala 0. – Opciono je moguće aktivirati izvještaj po artiklima u podešavanju parametara DA/NE. Štampa izvještaja artikla je moguća sa poništenjem ili bez poništenja. Ukoliko šampamo sa poništenjem, promet za prodane artikle se nulira u kasi. Ukoliko šampamo bez poništenja, štampa se izvještaj artikala za trenutni dan, promet se ne nulira u kasi, isti se nastavlja za sledeći dan ili nastavak prodaje za isti.

Napomena: Svi nefiskalni izvještaji su finansijski usaglašeni sa fiskalnim. Nefiskalni dokumenti nemaju fiskalni grafički logo niti sadrže ključne riječi iz fiskalnih dokumenata. Nefiskalni dokumenti ne mogu sadržavati fiskalni logo niti se u jednom redu može naći više od pet znakova jednakosti („=“) ili minus („-“).

2. NEFISKALNI IZVJEŠTAJI	TOTAL
0. IZVJEŠTAJ ARTIKALA	
SA PONIŠT. – TOTAL	TOTAL
BEZ PONIŠT. - C	

Datum i vrijeme posljednjeg poništavanja izveštaja
 Datum i vrijeme štampanja izveštaja
 Naziv artikla (može da se nastavi na sljedećem redu)
 Prodana količina
 Promet po artiklu

Ukupan promet po svim artiklima
 Izvještaj sa nuliranjem (nema ga u Izvještaju bez nuliranja)

Datum, vrijeme i broj izvještaja

```

=====
#####
POČETAK NEFISKALNOG TEKSTA
#####
IZVJEŠTAJ ARTIKALA
OD 13.04.2022 09:28
DO 13.04.2022 09:48
TEST ARTIKAL
KOLIČINA:          16,25
PROMET:            56,88
.....
TEST ART 2
KOLIČINA:          1,00
PROMET:            17,25
.....
SUMA                74,13
ARTIKLI              2
*****
13.04.2022 09:48
#####
POČETAK NEFISKALNOG TEKSTA
#####
  
```

Pošalji izvještaj artikala 1. - Nije omogućena u trenutnoj verziji FK2, a odnosi se na prenos i preuzimanje izvještaja artikala sa servera.

Izvještaj kasira 2. - Opciono je moguće aktivirati izvještaj po kasirima u podešavanju parametara DA/NE. Štampa izvještaja kasira je moguća sa poništenjem ili bez poništenja. Ukoliko šampamo sa poništenjem, promet za kasira se nulira u kasi. Ukoliko šampamo bez poništenja, štampa se izvještaj kasira za trenutni dan, promet se ne nulira u kasi, isti se nastavlja za sledeći dan ili nastavak prodaje za isti.

Napomena: Svi nefiskalni izvještaji su finansijski usaglašeni sa fiskalnim. Nefiskalni dokumenti nemaju fiskalni grafički logo niti sadrže ključne riječi iz fiskalnih dokumenata. Nefiskalni dokumenti ne mogu sadržavati fiskalni logo niti se u jednom redu može naći više od pet znakova jednakosti („=“) ili minus („-“).

2. NEFISKALNI IZVJEŠTAJI	TOTAL
2. IZVJEŠTAJ KASIRA	TOTAL
SA PONIŠT. – TOTAL	
BEZ PONIŠT. - C	

Datum i vrijeme posljednjeg poništavanja izveštaja
Datum i vrijeme štampanja izveštaja
Naziv KASIRA
Ukupan promet za kasira
Izvještaj sa nuliranjem (nema ga u Izvještaju bez nuliranja)
Datum, vrijeme i broj izvještaja

```

= = = = =
#####
POČETAK NEFISKALNOG TEKSTA
#####
IZVJEŠTAJ KASIRA
OD 13.04.2022 09:28
DO 13.04.2022 09:52
KASIR 1
PROMET: 3,50
.....
*****
13.04.2022 09:48
#####
POČETAK NEFISKALNOG TEKSTA
#####

```

GLAVI MENI		AKCIJE	
0. PRODAJA		PRIJAVA ODJAVA	TOTAL SHIFT+C+C+STORNO
SHIFT+PRINT		FUNKCIJE PODMENI	
1. FISKALNI IZVJEŠTAJI	0.	PRESJEK STANJA	1-0 PRINT
	1.	DNEVNO IZVJEŠĆE	1-1 TOTAL
	2.	IZVJEŠTAJ FM PO DATUMU	1-2 TOTAL
	3.	IZVJEŠTAJ FM PO BROJU	1-3 TOTAL
2. NEFISKALNI IZVJEŠTAJI	0.	IZVJEŠTAJ ARTIKALA	2-0 TOTAL
	1	POŠALJI IZVJ. ARTIKALA	2-1 TOTAL
	2	IZVJEŠTAJ KASIRA	2-2 TOTAL
3. DUPLIKATI	0.	DUPLIKAT RAČUNA	3-0 BROJ RAČUNA+ TOTAL
	1.	DUPLIKAT REKL.RAČUNA	3-1 BROJ RAČUNA+ TOTAL
	2.	DUPLIKAT DNEVNOG IZV.	3-2 BROJ DI+TOTAL
	3.	DUPLIKAT PRESJEKA STANJA	3-3 TOTAL
	4.	DUPLIKAT PERIODIČNOG IZV.	3-4 TOTAL
4. PRIJENOS PODATAKA			TOTAL
5. PROGRAMIRANJE	0.	KUPCI	5-0 TOTAL
	1.	ARTIKLI	5-1 TOTAL
	2.	UPDATE BAZE ARTIKALA	5-2 TOTAL
	3.	KASIRI	5-3 TOTAL
	4.	PORESKE STOPE	5-4 TOTAL
	5.	VEZA SA PC	5-5 TOTAL
	6.	PARAMETRI	5-6 TOTAL
	7.	TESTOVI	5-7 TOTAL
	8	SERVISI	5-8 Pristup serviser
6. DATUM I VRIJEME	01.04.2022. 12:00		Pristup serviser

9.3 DUPLIKATI

Ovaj meni omogućava izdavanje duplikata fiskalnog računa, reklamiranog fiskalnog računa, presjeka stanja, dnevnog izvještaja i periodičnog izvještaja. Pomoću tipki lijevo ili desno vršimo odabir duplikata potrebnog dokumenta. Sadržaj duplikata je identičan originalnom fiskalnom dokumentu s tom razlikom da su pored vremenskih odrednica štampanja originala dodate vremenske odrednice štampanja duplikata te je pored digitalnog potpisa originalnog fiskalnog dokumenta dodat i digitalni potpis njegovog duplikata.

1. Štampa duplikata iz menija PRODAJA:

Duplikat fiskalnog računa – Iz menija prodaja moguće je odštampati duplikat fiskalnog računa u kombinaciji sa tipkom SHIFT + DUP RAČ, zatim unijeti broj računa i potvrditi sa tipkom TOTAL.

Duplikat reklamiranog računa – Iz menija prodaja moguće je odštampati duplikat reklamiranog računau kombinaciji sa tipkom SHIFT + DUP REK, zatim unijeti broj reklamiranog računa i potvrditi sa tipkom TOTAL.

Duplikat presjeka stanja – Opciji se pristupa preko kombinacije tipki SHIFT + X DUP.

Duplikat dnevnog izvještaja – Opciji se pristupa preko kombinacije tipki SHIFT+ Z DUP.

Duplikat periodičnog izvještaja – Opciji se pristupa preko kombinacije tipki SHIFT+ PER DUP.

2. Štampa duplikata računa iz menija DUPLIKATI:

- DUPLIKAT RAČUNA
- DUPLIKAT REKL. RAČUNA
- DUPLIKAT DNEVNOG IZVJEŠTAJA
- DUPLIKAT PRESJEKA STANJA
- DUPLIKAT PERIODIČNOG IZVJEŠTAJA

Za štampu duplikata računa, reklamiranog računa ili dnevnog izvještaja je potrebno unijeti broj dokumenta čiji duplikat želimo štampati, dok je duplikat presjeka stanja i periodičnog izvještaja moguće štampati samo zadnje štampane dokumente.

Ulaskom u podmenije duplikat računa, reklamiranog računa ili dnevnog izvještaja na displeju se pojavljuje BROJ:“N“, gdje „N“ predstavlja posljednji štampani dokument izabranog tipa duplikata.

Duplikat nekog dokumenta je moguće štampati više puta i u više navrata.

10 PORUKE O GREŠKAMA

PORUKA ZA GREŠKU	MOGUĆI UZROCI
PREPUNJEN RAČUN	Dostignuto 100 prodaja ili je nadmašena najveća ukupna suma 42.949.672,95
PREPUNJIVANJE	Količina ili suma veća od maksimalno dozvoljene.
NEMA PRODAJE	Pokušaj da se obavi plaćanje ili storniranje bez prethodno izvršene prodaje
NIJE PROGRAMIRAN	Zabranjena upotreba artikla (poništen naziv)
UNESITE CIJENU	Pokušaj prodaje po artiklu bez prethodno programirane cijene artikla (upisati cijenu artikla i potvrditi sa <TOTAL>
IZVJEŠTAJ PO ART.	Prepunjavanje prometa jednog ili većeg broja artikala. Završite trenutni račun i štampajte nefiskalni izvještaj.
DNEVNI IZVJEŠTAJ !	Prepunjavanje prometa neke pozicije u Dnevnom izvještaju. Štampajte dnevni izvještaj
POGREŠNA KOMANDA !	Pogrešan ili trenutno nedozvoljen niz tastera
UBACITE PAPIR	Nema papira,prekontrolišite prisustvo papira u kasi
ŠTAMPAČ ZAGRIJAN!	Povišena temperatura štampača. Sačekajte da se glava štampača ohladi
OSTAJE NN BR.FM	Fiskalna memorija je uskoro puna. Poruka se štampa prije svakog Dnevnog izvještaja i prikazuje na ekranu displeja ako je u fiskalnoj memoriji ostalo mjesta za manje od 50 izvještaja
PUNA FM!	Puna fiskalna memorija. Kasa ne može da radi u režimu evidentiranja i obavlja funkcije režima Programiranja koje ne trebaju upis u FM jer je puna. Mogu se štampati izvještaji i prebacivati podaci na PC računar.

11 RAD SA TERMINALOM

Na kraju radnog dana nakon kreiranja DI na server PU šalju se datoteke istom logikom kao i u prethodnom pravilniku uz doradu da se šalje jedinstvena datoteka s prometom s podacima o svakom pojedinačnom računu na kraju dana kako je definirano u Pravilniku o fiskalnim sustavima.

Neovisno o podacima o računima koji su se prenijeli naredbom REZOLUCIJA u nedozvoljenom periodu, na kraju radnog dana nakon kreiranja DI moraju se prenijeti podaci o svim računima od zadnjeg uspješnog prijenosa. Kako je definirano u prethodno poslanim pojašnjenjima iz FMF svaka kreirana datoteka s prometom inicirana naredbom REZOLUCIJA ima svoje jedinstveno ime.

Naredba REZOLUCIJA mora se odvijati bez utjecaja na izdavanje FR korisnicima / kupcima. Prilikom prijenosa podataka s FU na server PU izrada i izdavanje FR mora biti neometana i bez usporavanja što je definirano u Pravilniku o fiskalnim sustavima članak 20. stavak 12). Pitanje je nakon prekida podatkovne veze i njenog ponovnog uspostavljanja između FU i servera u PU kad je aktivirana naredba REZOLUCIJA koje podatke o prometu i FR i za koje razdoblje slati s FU na server PU.

11.1 BLOKIRANJE RADA FISKALNOG UREĐAJA

Pravilnik o fiskalnim sustavima u članku 10. stavak a) definira „FU mora onemogućiti daljnje evidentiranje prometa: a) ukoliko je FU uzastopno kreirao 10 DI a nije poslao podatke na server PU“.

FU mora blokirati rad poslije neuspjelog pokušaja prijenosa datoteke s prometom prema osobama iz EŽ nakon kreiranja desetog DI a da u prijašnjim pokušajima nije prenio podatke o prometu i FR obuhvaćenih s prethodnih devet DI-a.

Uz podršku serviser aktivira se prijenos datoteke s prometom o računima obuhvaćenim sa zadnjih 10 DI. Nakon prijenosa podataka FU nastavlja s radom. Serviser treba imati informaciju ako je FU imao problema sa slanjem podataka.

Prije ispisa DI, ukoliko postoji neposlana datoteka s prometom prema osobama s podacima o prometu i FR nakon kreiranja prethodnih DI-a FU treba ispisati poruku:

„OBAVIJEST O BLOKIRANJU

FISKALNOG UREĐAJA

ZA XX KREIRANIH DI”

Ukoliko su poslani svi traženi podaci s FU na server PU prije ispisa DI ispisuje poruku:

„POTVRDA USPJEŠNOG

PRIJENOSA PODATAKA

NA SERVER PU NA IP ADRESU: XXX.XXX.XXX.XXX „

(U Pravilniku o opisu fiskalnih dokumenta u članku 40. stavku (4) podstavak c) za poruku o neslanju podataka na poslužitelj PU nakon kreiranja DI stoji „ZA XX DANA“

što predstavlja vremensku odrednicu blokiranja uređaja zbog neslanja podataka na server PU. Dio FU kreira i po dva DI dnevno. Dio FU ne rade svaki dan (vikend, praznici, blagdani, godišnji). Obavijest u ovom obliku prezentirana PO nekad može stvoriti zabunu.

Prilog PI – Izgled periodičnog izvještaja sa potvrdom o uspješnom odgovoru na komandu slanja podataka na server Porezne uprave

POTVRDA USPIJEŠNOG PRIJENOSA PODATAKA NA SERVER PU FBIH	Linija kao separator potvrde o uspješnom prijenosu podataka
Zdrava HRANA d.o.o. Supermarket "IVAANI" Kulovića 14 71000 Sarajevo	Fiksni tekst Fiksni tekst Separator fiskalnog dokumenta Naziv obveznika Naziv prodajnog mjesta Adresa prodajnog mjesta Poštanski broj i mjesto Prazan red
JIB: 4201543564789 PIB: 201543564789 IBFIV: AF003450	Labela identifikacijskog broja obveznika Zakona i JIB Labela identifikacijskog broja obveznika Zakona o indirektnim porezima i PIB Prazan red Labela identifikacijskog broja fiskalnog modula i identifikacijski broj fiskalnog modula
PERIODIČNI IZVJEŠTAJ Od 17.01.2019. 23:59 do 22.01.2019. 23:59	Linija kao separator bloka Naziv fiskalnog dokumenta PERIODIČNI IZVJEŠTAJ Fiksni tekst "Od" vremenska odrednica početka izvještajnog perioda Fiksni tekst "do" vremenska odrednica završetka izvještajnog perioda Prazan red
BF: 4501 - 4557 RF: 2340 - 2345 DI: 151 / 2000 BNR: 45 / 4557	Broj prvog i posljednjeg fiskalnog računa u izvještajnom periodu Broj prvog i posljednjeg reklamiranog fiskalnog računa u izvještajnom periodu Broj dnevnog izvještaja/ukupni broj dnevnih izvještaja koje je moguće upisati u fiskalnu memoriju Broj neza primijenjenih/neprenesenih fiskalnih računa na server Porezne uprave/ ukupan broj fiskalnih računa Prazan red
30.01.2019. 14:54	Vremenska odrednica kreiranja periodičnog izvještaja
SERVISI: 1 / 2 17.01.2019. 08:15 17.01.2019. 08:30 T	Linija kao separator bloka Labela broja servisiranja u izvještajnom periodu Broj servisiranja u izvještajnom periodu/ukupni broj servisiranja Vremenska odrednica početka servisiranja Vremenska odrednica završetka servisiranja i oznaka vrste servisiranja Prazan red
RESETI: 1 / 3 17.01.2019. 08:35 B	Labela broja reseta u izvještajnom periodu Broj reseta u izvještajnom periodu/ukupni broj reseta Vremenska odrednica reseta i oznaka vrste reseta Prazan red
POREZNE STOPE: 1 / 1 17.01.2020. 08:20 VA: **.*% VE: 17,00% VJ: 10,00% VK: 0,00 VV: **.*%	Labela broja promjena poreznih stopa u izvještajnom periodu Broj promjena poreznih stopa u izvještajnom periodu/ ukupni broj promjena poreznih stopa Vremenska odrednica promjene poreznih stopa Labela vrijednosti porezne stope A i vrij. porezne stope A (*ako je nedefinirana) Labela vrijednosti porezne stope E i vrij. porezne stope E (*ako je nedefinirana) Labela vrijednosti porezne stope J i vrij. porezne stope J (*ako je nedefinirana) Labela vrijednosti porezne stope K i vrij. porezne stope K (*ako je nedefinirana) Labela vrijednosti porezne stope M i vrij. porezne stope M (*ako je nedefinirana)
SEA: 2 / 98 SRA: 0 / 51	Linija kao separator bloka Labela brojača storniranih artikala, broj storniranih artikala u i.p./ broj evidentiranih artikala u i.p. Labela brojača storniranih rekl. artikala, broj storniranih rekl. artikala u i.p./ broj rekl. evidentiranih artikala u i.p.

SEP:	210,00	Prazan red
SRP:	0,00	Labela vrijednosti storniranog evidentiranog prometa i vrijednosti storniranog evidentiranog prometa
		Labela vrijednosti storniranog reklamiranog prometa i vrijednosti storniranog reklamiranog prometa
		Linija kao separator bloka
EVID. PROMET:		Fiksni tekst
TA:	0,00	Labela vrijednosti evidentiranog prometa u i.p. po poreznoj osnovi A i vrij. evidentiranog prometa po poreznoj stopi A
TE:	7.410,97	Labela vrijednosti evidentiranog prometa u i.p. po poreznoj osnovi E i vrij. evidentiranog prometa po poreznoj stopi E
TJ:	220,35	Labela vrijednosti evidentiranog prometa u i.p. po poreznoj osnovi J i vrij. evidentiranog prometa po poreznoj stopi J
TK:	0,00	Labela vrijednosti evidentiranog prometa u i.p. po poreznoj osnovi K i vrij. evidentiranog prometa po poreznoj stopi K
TM:	0,00	Labela vrijednosti evidentiranog prometa u i.p. po poreznoj osnovi M i vrij. evidentiranog prometa po poreznoj stopi M
TU:	7.631,32	Labela ukupne vrijednosti evidentiranog prometa u i.p. i ukupna vrijednost prometa u i.p.
		Prazan red
EVID. POREZ:		Fiksni tekst
ZA:	0,00	Labela vrijednosti evidentiranog poreza u i.p. po poreznoj osnovi A i vrij. evidentiranog poreza po poreznoj stopi A
ZE:	1.075,81	Labela vrijednosti evidentiranog poreza u i.p. po poreznoj osnovi E i vrij. evidentiranog poreza po poreznoj stopi E
ZJ:	20,31	Labela vrijednosti evidentiranog poreza u i.p. po poreznoj osnovi J i vrij. evidentiranog poreza po poreznoj stopi J
ZK:	0,00	Labela vrijednosti evidentiranog poreza u i.p. po poreznoj osnovi K i vrij. evidentiranog poreza po poreznoj stopi K
ZM:	0,00	Labela vrijednosti evidentiranog poreza u i.p. po poreznoj osnovi M i vrij. evidentiranog poreza po poreznoj stopi M
ZU:	1.097,12	Labela ukupne vrijednosti evidentiranog poreza u i.p. i ukupna vrijednost poreza u i.p.
		Linija kao separator bloka
REKL. PROMET:		Fiksni tekst
AT:	0,00	Labela vrijednosti reklamiranog prometa u i.p. po poreznoj osnovi A i vrij. reklamiranog prometa po poreznoj stopi A
ET:	1.021,10	Labela vrijednosti reklamiranog prometa u i.p. po poreznoj osnovi E i vrij. reklamiranog prometa po poreznoj stopi E
JT:	0,00	Labela vrijednosti reklamiranog prometa u i.p. po poreznoj osnovi J i vrij. reklamiranog prometa po poreznoj stopi J
KT:	0,00	Labela vrijednosti reklamiranog prometa u i.p. po poreznoj osnovi K i vrij. reklamiranog prometa po poreznoj stopi K
MT:	0,00	Labela vrijednosti reklamiranog prometa u i.p. po poreznoj osnovi M i vrij. reklamiranog prometa po poreznoj stopi M
UT:	1.021,10	Labela ukupne vrijednosti reklamiranog prometa u i.p. i ukupna vrijednost reklamiranog prometa u i.p.
		Prazan red
REKL. POREZ:		Fiksni tekst
AZ:	0,00	Labela vrijednosti reklamiranog poreza u i.p. po poreznoj osnovi A i vrij. reklamiranog poreza po poreznoj stopi A
EZ:	148,36	Labela vrijednosti reklamiranog poreza u i.p. po poreznoj osnovi E i vrij. reklamiranog poreza po poreznoj stopi E
JZ:	0,00	Labela vrijednosti reklamiranog poreza u i.p. po poreznoj osnovi J i vrij. reklamiranog poreza po poreznoj stopi J
KZ:	0,00	Labela vrijednosti reklamiranog poreza u i.p. po poreznoj osnovi K i vrij. reklamiranog poreza po poreznoj stopi K
MZ:	0,00	Labela vrijednosti reklamiranog poreza u i.p. po poreznoj osnovi M i vrij. reklamiranog poreza po poreznoj stopi M
UZ:	148,36	Labela ukupne vrijednosti reklamiranog poreza u i.p. i ukupna reklamiranog poreza u i.p.
		Linija kao separator bloka
	78106eed99c81e259cc31b0fbf883241	Blok digitalnog potpisa po MD5 algoritmu
		Prazan red
		Fiskalni logo
		Fiskalni logo
		Linija kao separator fiskalnog dokumenta

Slika: Prikaz uspješnog prijenosa podataka na server PU nakon zaključivanja DI

11.2 IZDVOJENI ZAKONSKI ČLANOVI

Servisna mreža ovlaštenog proizvođača/zastupnika

Član 4.

(1) Ovlašteni proizvođač/zastupnik dužan je potpisati ugovor sa ovlaštenim servisom za sve fiskalne sisteme za koje posjeduje Uvjerenja o ispunjenosti tehničkih i funkcionalnih karakteristika, kojim daje servisu ovlaštenje za servisiranje, i jedan primjerak dostaviti Ministarstvu, u roku od sedam dana od dana potpisivanja.

(2) Ugovor iz stava (1) ovog člana mora da sadrži, pored općih odredbi, posebno odredbe o:

- geografskoj pokrivenosti rada servisa (općina, kanton),
- obavezi tehničke i funkcionalne opremljenosti servisa,
- uputstvu za pružanje tehničke podrške za fiskalne sisteme koje stavlja u promet,
- broju zaposlenika kojim se daje servisni pečat, uslove davanja i oduzimanje istih,
- obavezi dostavljanja informacija o vijeku trajanja hardverskih dijelova fiskalnog sistema,
- obavezi dostavljanja fiskalnih sistema koji su uslučajevima uništenja.

(3) Ukoliko ovlašteni proizvođač/zastupnik raskine Ugovor iz stava (1) ovog člana, primjerak Ugovora o raskidu dostavlja Ministarstvu i Poreznoj upravi, zajedno sa zapisnicima o

primopredaji servisnog pečata koji moraju biti potpisani od obje strane (ovlašteni proizvođač/zastupnik i ovlašteni servis).

Kriptiranje podataka

Član 5.

(1) Proizvođač/zastupnik dobiveni javni RSA 2048 bitni ključ od Porezne uprave prilikom proizvodnje postavlja na krypto karticu svakog fiskalnog uređaja.

(2) Fiskalni uređaj na osnovu IBFU, jedinstvenog korisničkog imena i lozinke identifikira se na server Porezne uprave.

(3) Porezna uprava će svakom proizvođaču/zastupniku omogućiti poddomenu na serveru za autoriziranje fiskalnih uređaja koje oni zastupaju. Porezna uprava će svakom proizvođaču/zastupniku dodijeliti korisničko ime i lozinku za pristup LDAP protokolu (The Lightweight DirectoryAccess Protocol).

(4) Fiskalni uređaj se na osnovu IBFU, jedinstvenog korisničkog imena i lozinke identifikira na server Porezne uprave preko poddomene proizvođača/zastupnika u sklopu Porezne uprave. Jedinstveno korisničko ime i lozinku za svaki fiskalni uređaj kreira proizvođač/zastupnik prije fiskalne ili programske plombe, ovlašteni servis je dužan dostaviti Poreznoj upravi Obrazac ZNF elektronskim putem.

(2) Ukoliko obveznik vrši izmjenu podatka o JIB ili PIB ili naziv i adresu prodajnog mjesta, obveznik je dužan popuniti i ovjeriti Obrazac ZPA sa tačnim i potpunim podacima, i isti dostaviti ovlaštenom servisu/serviseru sa kojim ima ugovor.

(3) Porezna uprava vrši kontrolu tačnosti podataka u Obrascu ZNF ili Obrazac ZPA i određuje datum fiskalizacije, o čemu obavještava ovlašteni servis/servisera. Fiskalizacija se obavlja u poslovnim prostorijama ovlaštenog servisa/servisera.

(4) Ovlašteni servis/serviser je dužan prilikom naknadne fiskalizacije provjeriti tačnost upisa podataka iz člana 6. stav (6) ovog Pravilnika.

(5) Ovlašteno lice Porezne uprave vrši kontrolu elementa iz stava (4) ovog člana i stavlja fiskalne plombe.

(6) Ovlašteni serviser je dužan staviti servisnu plombu na fiskalni uređaj i terminal.

(7) Nakon kontrole iz stava (5) ovog člana, Porezna uprava donosi Rješenje o naknadnoj fiskalizaciji fiskalnog sistema u kojem obavezno navodi prestanak važenja prethodnog rješenja, najkasnije u roku od dva dana nakon fiskalizacije i isto dostavlja obvezniku.

(8) Rješenje o naknadnoj fiskalizaciji fiskalnog sistema mora se čuvati uz fiskalni sistem na koje se i odnosi.

12 PRILOG 1 (GREŠKE)

/* Modem Errors Group 6000 */

CRYPTO_TERMINAL_FULL	6000
CRYPTO_TERMINAL_UNREACHABLE	106001
CRYPTO_TERMINAL_WRTIE_MAC_ERROR	6001
CRYPTO_TERMINAL_READ_MAC_ERROR	6002
CRYPTO_TERMINAL_WRTIE_ETH_ERROR	6003
CRYPTO_TERMINAL_READ_ETH_ERROR	6004
CRYPTO_TERMINAL_WRTIE_HEADER_ERROR	6005
CRYPTO_TERMINAL_READ_HEADER_ERROR	6006
CRYPTO_TERMINAL_CHECK_HEADER_ERROR	6007
CRYPTO_TERMINAL_RANDOM_DEBUG_SEED_ERR	6008
CRYPTO_TERMINAL_CERT_PARSING_ERROR	6009
CRYPTO_TERMINAL_TLS_SETUP_DEFAULTS_ERR	6010
CRYPTO_TERMINAL_TLS_SETUP_ERROR	6011
CRYPTO_TERMINAL_TLS_SET_HOSTNAME_ERROR	6012
CRYPTO_TERMINAL_TLS_HANDSHAKE_ERROR	6013
CRYPTO_TERMINAL_TLS_WRITE_FAILED	6014
CRYPTO_TERMINAL_TLS_READ_FAILED	6015
CRYPTO_TERMINAL_TCP_NET_CONNECT_ERROR	6016
CRYPTO_TERMINAL_TCP_WRITE_ERROR	6017
CRYPTO_TERMINAL_TCP_READ_ERROR	6018
CRYPTO_TERMINAL_TCP_READ_TIMEOUT_ERROR	6019
CRYPTO_TERMINAL_FTPS_CONNECT_ERROR	6020
CRYPTO_TERMINAL_FTPS_AUTH_CMD_ERROR	6021
CRYPTO_TERMINAL_FTPS_USER_ERROR	6022
CRYPTO_TERMINAL_FTPS_PASS_ERROR	6023
CRYPTO_TERMINAL_FTPS_PROT_BUFF_SET_ERR	6024
CRYPTO_TERMINAL_FTPS_PROT_SET_ERROR	6025
CRYPTO_TERMINAL_FTPS_FILE_TYPE_ERROR	6026
CRYPTO_TERMINAL_FTPS_PASSIVE_CMD_ERROR	6027
CRYPTO_TERMINAL_FTPS_FILE_STORE_ERROR	6028
CRYPTO_TERMINAL_FTPS_FILE_SEND_ERROR	6029
CRYPTO_TERMINAL_FTPS_CWD_DIR_ERROR	6030
CRYPTO_TERMINAL_FTPS_FILE_TRANSFER_ERR	6031

CRYPTO_TERMINAL_FTPS_FILE_READ_ERROR	6032
CRYPTO_TERMINAL_FTPS_FILE_READ_OVERFLOW	6033
CRYPTO_TERMINAL_AES_KEY_LOADING_ERROR	6034
CRYPTO_TERMINAL_AES_ENCRYPTION_ERROR	6035
CRYPTO_TERMINAL_RSA_INVALID_PUBLIC_KEY	6036
CRYPTO_TERMINAL_RSA_ENCRYPTION_ERROR	6037
CRYPTO_TERMINAL_RSA_DECRYPTION_ERROR	6038
CRYPTO_TERMINAL_RSA_PUB_KEY_PARSING_ERR	6039
CRYPTO_TERMINAL_RSA_PRIV_KEY_PARSING_ER	6040
CRYPTO_TERMINAL_RSA_PUB_KEY_RNG_ERROR	6041
CRYPTO_TERMINAL_FILE_MKDIR_ERROR	6042
CRYPTO_TERMINAL_FILE_OPEN_ERROR	6043
CRYPTO_TERMINAL_FILE_WRITE_ERROR	6044
CRYPTO_TERMINAL_FILE_DELETE_ERROR	6045
CRYPTO_TERMINAL_FILE_READ_OVERFLOW	6046
CRYPTO_TERMINAL_FILE_READ_ERROR	6047
CRYPTO_TERMINAL_FILE_CLOSE_ERROR	6048
CRYPTO_TERMINAL_FILE_SEEK_ERROR	6049
CRYPTO_TERMINAL_FILE_RMDIR_ERROR	6050
CRYPTO_TERMINAL_FILE_NOT_FOUND	6051
CRYPTO_TERMINAL_UART_INIT_ERROR	6052
CRYPTO_TERMINAL_UART_WRITE_ERROR	6053
CRYPTO_TERMINAL_UART_READ_ERROR	6054
CRYPTO_TERMINAL_UART_FLUSH_ERROR	6055
CRYPTO_TERMINAL_MODEM_SETTINGS_READ_ER	6056
CRYPTO_TERMINAL_MODEM_SETTINGS_WRITE_ER	6057
CRYPTO_TERMINAL_READ_CERT_ERROR	6058
CRYPTO_TERMINAL_READ_DEF_INTERFACE_ERR	6059
CRYPTO_TERMINAL_READ_FTP_ERROR	6060
CRYPTO_TERMINAL_WRITE_DEF_INTERFACE_ERR	6061
CRYPTO_TERMINAL_WRITE_FTP_ERROR	6062
CRYPTO_TERMINAL_WRITE_RSA_KEY_ERROR	6063
CRYPTO_TERMINAL_MODEM_AT_INIT_ERROR	6064
CRYPTO_TERMINAL_MODEM_AT_WRITE_ERROR	6065
CRYPTO_TERMINAL_MODEM_AT_READ_ERROR	6066
CRYPTO_TERMINAL_SYSTEM_COMMAND_ERROR	6067
CRYPTO_TERMINAL_SYSTEM_INTERFACE_ERROR	6068
CRYPTO_TERMINAL_READ_RSA_KEY_ERROR	6069
CRYPTO_TERMINAL_DATE_TIME_WRITE_ERROR	6070
CRYPTO_TERMINAL_DATE_TIME_READ_ERROR	6071
CRYPTO_TERMINAL_C_CARD_OVERFLOW	6072
CRYPTO_TERMINAL_C_CARD_INVALID_RSA	6073
CRYPTO_TERMINAL_C_CARD_READ_KEY_ERROR	6074
CRYPTO_TERMINAL_C_CARD_WRITE_KEY_ERROR	6075
CRYPTO_TERMINAL_FTPS_AES_ERROR	6076
CRYPTO_TERMINAL_FTPS_RSA_ERROR	6077

CRYPTO_TERMINAL_UNDEFINED_ERROR	6078
CRYPTO_TERMINAL_PASSIVE_CONN_ERROR	6079
CRYPTO_TERMINAL_GET_IP_ADD_ERROR	6080
CRYPTO_TERMINAL_MODEM_START_ERROR	6081
CRYPTO_TERMINAL_MODEM_STOP_ERROR	6082
CRYPTO_TERMINAL_MODEM_GENIUNE_ERROR	6083
CRYPTO_TERMINAL_GET_IMEI_ERROR	6084
CRYPTO_TERMINAL_TCP_CLOSE_ERROR	6085
CRYPTO_TERMINAL_WRITE_CERT_ERROR	6086
CRYPTO_TERMINAL_WRITE_ETH_DATA_ERROR	6087
CRYPTO_TERMINAL_READ_ETH_DATA_ERROR	6088
CRYPTO_TERMINAL_RESET_TYPE_F_ERROR	6089
CRYPTO_TERMINAL_TIMEZONE_WRITE_ERROR	6090
CRYPTO_TERMINAL_MODEM_AT_ERROR	6091
CRYPTO_TERMINAL_MODEM_NOT_DEF_IFACE	6092
CRYPTO_TERMINAL_READ_VERSION_ERROR	6093
CRYPTO_TERMINAL_TCP_CONN_ERROR	6094
CRYPTO_TERMINAL_LINUX_COMMAND_ERROR	6095
CRYPTO_TERMINAL_TT_AUTH_ERROR	6096

13 PAPIR

Štampanje dokumenata vrši se na papiru čiji kvalitet osigurava čitanje podataka iz fiskalnih dokumenata u roku koji je definisan zakonom.

Korisnik EFK je dužan koristiti isključivo papir koji je preporučen od strane proizvođača.

Preporučene vrste papira su papir proizvođača:

- **Koehler** termalni papir i
- **Mitsubishi** termalni papir

Širina trake je 57 mm sa dužinom 21 metar.

Ove dvije vrste papira osiguravaju štampanje dokumenata čije je čitanje i čuvanje omogućeno u roku od minimalno 5 godina uz pravilno skladištenje (čuvanje) od strane korisnika.

Ove tvrdnje su zagarantovane ukoliko se :

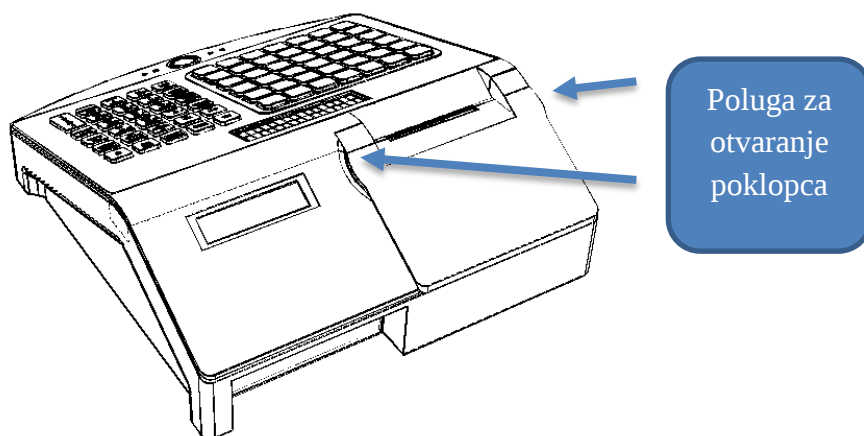
- Izbjegava izlaganje jakom svjetlu,
- Papir čuva na temperaturi između 18-25 °C
- Stalne vlažnosti zraka (50 ± 10% relativna vlažnost)

Određeni uticaji mogu ograničiti trajnost štampe, a to su:

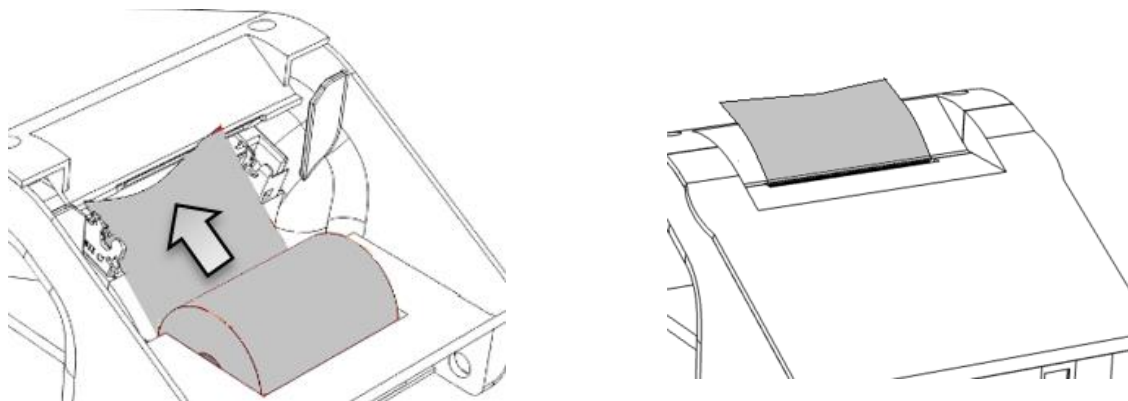
- Duže izlaganje temperaturi iznad 40 °C
- Skladištenje u mokrom ili vlažnom okruženju
- Dodir sa mastima, alkoholom i gorivom te ostalim agresivnim agensima
- Izlaganje sunčevoj svjetlosti

13.1 UMETANJE PAPIRA TRAKE RAČUNA

Otvoriti poklopac kućišta za papir označen na slici

Umetnuti rolnu papira na predviđenu poziciju i povući kraj papira preko termo glave te zatvoriti poklopac kućišta papira

Slika: pravilan način postavljanja papirnih traka na fiskalnom uređaju

14 ODRŽAVANJE I ČIŠĆENJE

Da bi kasa radila dugo i ispravno potrebno je držati se sljedećih propisa:

- da se čuva od udara, jakih potresa i mehaničkih kvarova;
- mjesto smještaja kase ne smije biti pod direktnim dejstvom izvora toplote;
- vazduh u prostoriji u kojoj će raditi kasa ne smije imati veliku količinu prašine i relativna vlažnost u njoj ne smije da bude veća od 80%;
- napon napajanja mora da iznosi 220(- 10% + 15%) V frekvencija 50+- 1 Hz.
- površine štapača i tastature moraju se redovno čistiti od prašine, djelića papira i dr. sa usisivačem ili mekom četkom;
- kasu smije otvarati, u svrhu popravke, samo ovlašteni serviser
- remont, održavanje i čišćenje se obavljaju obavezno uz isključenu kasu;
- ako je kasa u kvaru, rad sa njom se prekida sve dok se kvar ne otkloni;

15 PREGLED OPŠTIH KARAKTERISTIKA

Tip printera	Seiko termalni printer
Metod printanja	Termalno
Font	12 x 24
Standard kapaciteta kolone	Širina trake 58 mm: 32 karaktera
Veličina karaktera (mm)	1.25 (W) x 3 (H)
Set karaktera	95 Alfaničnerički, 18 Internacionalni
Dimenzije papira (mm)	Rolo papir: 57.5 ± 0.5 (W) × dia. 40.0 / 20met
Brzina ispisa	Max 75 mm/s
Životni vijek printer mehanizma	50 km
Termalna glava	100 miliona impulsa
Senzor papira	DA
Tehničko pismo / Jezik	Latinica / Službeni jezik FBiH
Interfejs	USB Micro-B
Spajanje ladice za novac	DA / RJ12 – 12V
Spajanje barkod skenera	DA / serial port + input 5V 1A
Interfejs za barkod skener	RS232 port i USB port tip -A
Format za barkod skener	EAN13 i EAN8
Buffer prijema podataka	512 byte
Napajanje	12 VDC
Dimenzije	250x245x100 mm
Masa	1200 gr
Temperaturni opseg	0 do +40°C
EMS standardi	CE znak
Garancija	12 mjeseci

Lejlekuša bb, 75320 Gračanica

tel. : +387 35 700 - 200

fax.: +387 35 700 - 201

e-mail: podrska@kase.ba

www.tring.ba

www.kase.ba